

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ő N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1932.
Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő :

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

Dr. Menyhárh Gyula: A közjegyzői okiratba foglalt házassági szerződések tartalmi érvényességéről.

A kamaraközi értekezlet memoranduma.

Dr. Kepes János: Távollevők gondnokának vagyonállag változtatása iránti jogköre.

Dr. Antalfy Zsiros Aladár: Az ingatlan árverés szabályai.

Közlemények:

Justitia regnorum fundamentum...

Változás az igazságügyminisztérium vezetésében.

Körössy Bertalan dr. kitüntetése.

Kinevezések az igazságügyminiszteriumban.

Halálozások.

Kinevezések.

Áthelyezések.

Kitüntetés.

Új közjegyzői állás rendszeresítése.

Balassa Lajos dr. közjegyző a revíziós dalpályázat nyertese.

A szegedi kamara közgyűlése.

A külön jegyzőkönyvek illetékkiszabás végett való bemutatása.

A hagyatéki díjak jegyzéke.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Judicatura.

Szerkesztői üzenetek.

A közjegyzői okiratba foglalt házassági szerződések tartalmi érvényességéről.

Irta: *dr. Menyhárh Gyula* budapesti ügyvéd.

Az utóbbi évek jogesettárai meglehetősen tarkák az olyan legfelsőbbfokú bírósági határozatoktól, melyek a közjegyzői okiratokba foglalt házassági vagyoni jogi megállapodásoktól megvonják az anyagi jogi hatást. Érvénytelennek jelentik ki e szerződéseket és pedig nem alaki, hanem tartalmi szempontokból; azonban sohasem a vagyoni jogi megállapodás tartalmi okából, hanem mindig a causa-ként szereplő szűkebb értelemben vett házassági jogi u. n. válóperes megegyezés okából.

Az esetekből nem lehet azonban megállapítani azt, hogy a sűrűséget a házassági intézmény jogi szabályozásának az okirat felvevők részéről való lazább felfogása idézi-e elő, avagy pedig a kir. Kuriának vált jogpolitikai szempontból szigorúbbá a bírálata. A válóperes joggyakorlat egész szemléletéből mi inkább ez utóbbira következtetünk, aminthogy a jogpolitikai szempontoknak domináns szerepét egyéb vonatkozásokban is felfedezhetjük.

Amiként fentebb mondottuk — tudomásunk szerint — a házasság közötti vagyoni jogi megállapodások minden egyes esetben a házasság felbontása tekintetében létrejött és semmisnek nyilvánított megállapodások következményeként nyilvánítottak érvénytelen-

neknek, úgy azonban — és ez érdekes — hogy legtöbb esetben — más jogalapon és jogcímen ugyan — tartalmi erejük mégis gyengíttelenül fennmaradt. Ez is jogpolitikai szempontra vezethető vissza, mely szempont kedvéért a kir. Kuria a jogbizonyosság terhére bizonyos áldozatokat is hozott, amiről később még szót ejtünk.

E válóperes megegyezések érvénytelenségét a Kuria a jó erkölcsökbe ütközőnek minősíti a következő változatú, első pillanatra azonosnak látszó — indokolásokkal: „ez a megállapodás beleütközik a házassági jogról szóló törvénynek abba az elvébe, amely a házasságnak közös megegyezés alapján való felbontását kizárja“; továbbá „a házasság céljával és erkölcsi tartalmával ellentétben áll“; „a házasság társadalmi és erkölcsi céljával ellentétben álló“ „célkitűzésnél (házasság felbontása) jóerkölcsökbe ütköző jogügylet.“

E megállapodások érvénytelenségéből a bontással kapcsolatos vagyoni viszonyok rendezésére szolgáló szerződési megállapodásoknak érvénytelensége is „okszerűleg folyik“, mondja a Kuria. Érvénytelennek deklarálja még az esetben is, ha e megállapodások a bontó per folyama alatt létesülnek.

Az esetek tárgyalásunk e részében nem érdekesek, miután minden esetben a vagyoni jogi megállapodást azért deklarálja a bíróság érvénytelennek, mert feltétlenül a házasság felbontása, vagy felbontásának megkönnyítése van beállítva.

Nem vonja a megállapodásokat semmiség alá a következő indokolásból kitűnő esetekben:

„a házassági kötelék érintése nélkül pusztán a különélésre s annak szabályozására vonatkozó megállapodás a házastársak rendelkezésének jogszerű tárgya“; a házasság felbontása a vállalt kötelezettségnek nem feltételül, hanem teljesítésének „kezdő időpontjául“ van megjelölve.

A kir. Kuriának törvényt védő és magas ethikus szempontjai előtt fejet kell hajtánunk és jogpolitikai motivumait is a legnagyobb tisztelettel fogadjuk el. Ámde mi, véleményünk megalkotásánál, mind a két partot figyelemmel kell hogy kísérjük, melyet ezek az érvénytelenségi hullámok mosnak. Az egyik a házassági bontópereké, a másik a házastársak közötti vagyoni jogi megállapodásoknak a bontó pereken kívüli érvényesítéséé.

Ha a bontóperben kerül a bírói asztalra egy ilyen válóperes megegyezés, az természetesen joghatálynélküli, ebből egyik fél sem

deriválhat jogot és nem hivatkozhatik ezzel ellentétes magatartás esetén jogérvényesen erre a szerződéses megállapodásra, sőt ez a megállapodás rendszerint kihat a bontóper sorsára a vétkes cselekménybe való beleegyezés, vagy részesség folytán.

A másik part az a szakadékosabb. Vagyonjogi igényt — ideiglenes nőtartási igényt — támaszt pl. a nő a *bontóper előtt*, amelynek lefolytatása tekintetében kötött szerződéses megállapodást nem tartja be. Nem akar válni. Nem tartja be a feltételt, tehát érvényét veszti a szerződés önmagától.

A rendszerinti eset azonban az, hogy a *bontópernek* a szerződésben lefektetett elvek és módok szerint való *lefolytatása után* kerül a bíró elé a szerződés a vagyoni jogi igények elbírálása végett. Vagy a nő, vagy a férfi hivatkozik rájuk. A bontó per már jogerős. A válóperes megállapodás helyébe már a bontóperben hozott ítélet lépett, amely lényegében közjogi érvényre emelte a különben semmis megállapodást. A szerződésnek tehát éppen az érvénytelen, a semmis része teljességbe ment. Lehet tehát ezt utólag semmisnek nyilvánítani? Lehet tehát a nem semmis vagyoni jogi megállapodást a már kitörülhetetlenül beteljesült válóperes megegyezés posthumus semmiségének a hatása alá vonni és a válóperes megegyezés csupán eszmei semmiségének az egyébként érvényes vagyoni jogi megegyezés anyagi semmiségét áldozatul dobni? Nem éri sérelem az erkölcsi igazságot ezáltal? Hiszen az a fél, aki a vagyoni jogi rendezést a házasság felbontásának tényéhez kötötte, akire nézve ez volt a szerződési lényeg, az elérte célját; míg a másik házastárs szerződési joga a célját elért házastárs szerződést tisztelő erkölcsi felfogásán bizonytalankodik és ennek akaratától függ. Nem származnak ebből nehézségek, visszasságok, sőt — mondjuk ki — abszurdumok is?

Sajnos e kérdésre igennel kell felelnünk. A határozatok idevonatkozó részének áttekintése alapján adjuk meg az igenlő feletet. E határozatokból azt látjuk, hogy a kir. Kuria az erkölcsi igazságot, — melyre utaltunk az imént — s amely anyagi igazság is egyuttal — mindenek fölé helyezve érvényre is juttatja, ámde még a Kuria indokolási készségét is alaposan próbára teszi ez a munka.

Az elbírált eseteknek majdnem száz százalékában nő van érdekelve a vagyoni jogi — legfőként nőtartási — igényeivel a vitéssé tett szerződések által. A kir. Kuria majdnem minden esetben kimondja a házasság felbontásával kapcsolatos vagyoni jogi megállapodások érvénytelenségét, de mindegyik esetben — más

jogalapon és jogcímen — a vagyoni jogi kötelezettségeket megállapítja a volt férjfel szemben és pedig igen sokszor a szerződések mértékében.

Ámde nehéz az út idáig.

E kérdés tárgyalásánál már a tényállások is tekintetbe veendők.

A) Közjegyzői szerződésben házaspár a házasság felbontása és a bontóper lefolytatása tekintetében akként állapodnak meg, hogy a 77. §. a) pontja alapján a férj vétkességéből mondassék ki a válás. Ha ez záros határidőn belül lebonyolódik, akkor végkielégítést tartozik a nőnek fizetni. A perben a nő nem tartja fenn végleges nőtartás iránti igényét, csak utal a megállapodásra. Megtörténik a válás. A nő felveszi az összeget, három év múlva mégis pert indít volt férje ellen végleges nőtartás iránt. Kuria megítéli. A megállapodást ugyan semmisnek deklarálja és azt mondja: „felperesnek a H. T. 92. §-a alapján külön jogfenntartással élnie nem kellett, alperessel előzőleg kötött megállapodása folytán.“ (C. III. 5955/1929.)

Vagy érvényes a megállapodás, vagy nem? Ha nem, akkor nem lehet hivatkozni reá, mint érvényes jognyilatkozatot tartalmazóra, miután éppen tartalmilag érvénytelennek lett deklaráva. S miután érvényes jogfenntartó nyilatkozat nincs, megítélni sem lehet a tartást a törvény szerint.

B) A nő a válóperes szerződésben kikötött nőtartásdíj ellenében elvállalja képzelt ok alapján a vétkességet. A házasság a nő hibájából felbontatik. A férfi nem fizeti a tartásdíjat. A nő perel. A férfi turpis causával védekezik. A Kuria kimondja a megállapodás érvénytelenségét és marasztalja a férjet, mert nem hivatkozhatik turpis causára az, akit szintén turpitudó terhel és felhívja a 458. sz. elvi jelentőségű határozatot.

Itt több kérdés merül fel. Az elvi jelentőségű határozat szerint a megállapodás előtti állapot állítandó helyre, vagyis a nőt úgy illeti a tartás, mintha a jogügylet meg sem történt volna, miután a tartásdíjra vonatkozó rendelkezés nem érvényes, a Kuria deklarációja alapján. Erre nézve más érvényes megállapodás azonban nincs. Végleges nőtartáshoz pedig csak a *nem vétkes* nőnek van törvényes igénye a H. T. értelmében. A nő vétkességét megállapító ítélet pedig konstitutív erejében fennáll. A nő nem hivatkozhatik joga érvényesítésénél másra, csak egy érvénytelen jogügyletre, a volt férj ellenben egy jogerős ítéletre hivatkozhatik, mely ellentmond a nő igényének.

Hogy lehet a nő igényének törvényes jogalapot teremteni? Se-hogy, amint-hogy a Kuria sem tudott, mert hiszen a turpis ügyletre nem is a férfinak kellett hivatkoznia, miután öneki csak a bontó perben hozott ítéletet kellett felhívnia. A Kuria tehát érvénytelennek nyilvánított jogügylet alapján marasztal.

C.) A bontó pernek a 77. §. a. alapján záros határidőn belül a férj által leendő megindítása és 55 millió korona ellenében a nő minden egyéb igényéről lemond. Program szerint minden lebonyolódik. Évek múlva a nő pert indít szerződés érvénytelenítése iránt. (A nagyobb turpidó pedig öt terhelte). A nő pert nyer. A Kuria: „Az erkölcsstelen ügylet *abszolút*, tehát mindenkire és nemcsak a felekre kiterjedő ebből a semmiségből önként következik, hogy azt sem a feleknek *utólagos megerősítése, vagy elismerése meg nem szünteti*, sem a jogügylet megtámadásának időpontja arra befolyással nincs és ennek lebonyolítása és teljesítése sem jogosítja fel a szerző felet (t. i. a férjet) arra, hogy az annak alapján elért vagyoni előnyt kellő gazdasági és erkölcsi alap nélkül megtarthassa.“ (C. 5269/1927.)

Nem értjük azonban miért nem indokolt a Kuria itt egyszerűen az 1886. VII. t.-c. 22. §-ának utolsó bekezdésével, amint-hogy az 548. számú elvi határozat is valójában e §-on alapszik és így nem is elvi határozat tulajdonképpen, hanem csupán egyszerű törvény alkalmazás — legalább abban a konkrét ügyben, amelyben hozatott.

Itt már nem hivatkozik a Kuria a nő turpidójára, mint a B) alatti jogesetben a férjére, pedig a jogegyenlőség azt kívánná.

A következő esetben pedig a Kuria ellentmond a C). alatti-nak, vagyis önmagának :D) „Ez azonban *nem zárja ki*, hogy a felek a semmis szerződést önálló ügylettel *megerősíthessék*, egymás irányában tehát kötelezettséget vállalhatnak.“ (C. III. 2183/1929.)

Mindezek koronájául felidézzük a következő határozatot : E). Házaspár magánokiratban megegyeznek, hogy a 77. §. a) pontja alapján elválnak. A férj tartásdíjat biztosít, amelyet a nő csak úgy fogad el, ha férje „új jegyese“ is aláírja ezt kötelezettséget vállalólag. A házasságot felbontják jogerősen. Az „új jegyese“ ezután pert indít érvénytelenítés iránt. Idézzük a kir. Kuriát: „dr. T. K. alperessel való házasságának fennállása alatt a felperessel oly ismeretséget kezdett és folytatott, amely a különélő házaspárt is kötelező házassági hűségbe ütközik. Ez . . . a házassági köteletségnek oly súlyos megsértése, amely magábanvéve is a H. T. 80. §-ának a.) pontjában meghatározott bontó ok megállapítására adott alapot.

Ebből következően akkor, amikor az alperes dr. T. K.-val a házasság felbontása érdekében tárgyal, az alperes részére oly bontóok állott fenn, melyet peres úton is sikerrel érvényesíthetett volna. Ebből pedig az folyik, hogy az alperesnek a házasságnak a 77. §. a) pontja alapján való felbontásához való *hozzájárulása nem jelentett mást*, mint azt, hogy beleegyezett abba, hogy a házasság közte és dr. T. K. között folyt családi élet eseményeinek a feltárása nélkül bontassék föl. A beleegyezése tehát nem alapja a bontásnak s így *nem szolgál erkölcstelen célt* . . . az alperesnek az az eljárása, hogy a bontás kérdésének a tárgyalásakor a tartásdíja kérdését felvetette és a tárgyalásokon ennek rendezését s biztosítását követelte s a bontóper sima lefolytatását a tartásdíjra vonatkozó megállapodástól tette függővé.“ (C. III. 8483-930.)

E határozatában a Kuria hadat üzen összes eddig ismertetett jogtételeinek és még a házassági jogról szóló törvény általa többször felhívott annak az elvének is, mely a házasságnak közös megegyezés alapján való felbontását kizárja.

A körülmények és a szereplők folytán ez az ügylet két könyökkel ütközik bele a jó erkölcsökbe, jobban, mint bármelyik eset. És mégis megkapta a jóerkölcs koronáját.

A kir. Kuria útvesztőbe került.

Ezek a példák adják meg a feleletet arra a kérdésünkre, hogy válóperes megegyezésekkel szemben tanúsított merev magatartás igenis sok nehézséget, visszásságot, sőt abszurdumokat szül.

Ismerjük a kir. Kúria jogpolitikai nemes szempontjait, amelyek e határozatok mögött állanak, mellyel minden esetben a gazdaságilag gyengébb női nemet védi. Azonban ennek — úgy gondoljuk — egyszerűbb módjai kínálkoznak, amelyek kevesebb részt ütnek a jogbizonyosságon s a jogegyenlőség elvén is.

Mindenekelőtt nem lehet a mindennapi élettel szembeállni. Sisifusi munka ez. Sajnos, az élet igazolta azokat, akik a házassági jogról szóló törvényjavaslatnak képviselőházi és főrendiházi tárgyalásánál a 77. §. kihagyását javasolták, mondván, hogy ez sok visszaélésnek a forrása lesz. Ez így is történt, csak hogy ma már annyira általános, hogy szabállyá vált. A köztudatban van a megegyezéssel való válás. Így hívják a jogászok megrökönyödésére, de úgy is van. A 77. §. alapján való elválások 95 százalékában előzetes megegyezéseken alapulnak, amikről „non iudicat praetor“, mert nem is kerül a bíró elé, csak szórványos eset az, amikor okiratba is belekerül és a bíróságnak alkalma nyílik pálcát törni

felette — post festa Ugyanekkor azonban száz aggálllyal kell megküzdnie.

A másik ellenvetésünk jogfilozófiai. Az erkölcsök a korrallal változnak. Hogy mi a jóerkölcs, azt a mindenkori társadalmi befogás szabja meg. Ami általános megatartás a korban, az a korerkölcse. A megbeszéltek jogügyletek nagyrésze a kor erkölcsi befogásában született, melyre kialakító volt a H. T. 77. §-a. Jóerkölcsökbe ütköznek tehát már nem is lehet mondani és így ez az indoklás a nagyobb fajsúllyal bírő közfelfogás és erkölcs felszínén lenni látszik. Mindezt csak az u. n. beleegyezéssel való válásokra mondjuk.

E szerződéseket nézetünk szerint csak kötelmi jogi szempontból lehet elbírálni. E szerződésekben az u. n. válóperes megegyezéssel minden esetben a vagyoni jogi megállapodásnak, a tulajdonképpeni jogügyletnek csupán *feltételét* képezi. Nem külön jogügylet, mert jogi hatást nem idéz és nem idézhet elő, miután amire az ez irányú megállapodás céloz: a házasság felbontását és ez által a családjogi változást *nem idézi* elő, mert ezt csak a konstitutív ítélet idézi elő. Nem jogügylet tehát, hanem a házasság felbontásának vagyoni viszonyait rendezésére vonatkozó jogügyletnek a függesztő-halasztó feltétele. Vizsgálendő tehát a feltétel csupán abból a szempontból, hogy causalis-e, avagy potestativ.

Ha a feltétel olyan bizonytalan eseménytől függ, amely a véletlenül múlik, pl. így szól: ha a bíróság a köztünk fennálló házasságot felbontja; vagy: ha a házasság a te vétkezedből bontatik föl . . . akkor érvényes a feltétel, mert ebbe erkölcsi kérdés nem is játszhatik bele, miután az eredmény független, illetve függetlenül van a felek akaratától.

Ha potestativ a feltétel, vagyis ha a feltételt képező tény-körülmény bekövetkezését a szerződő házasság fél elősegítheti és a feltétel szerint elősegíteni tartozik, akkor vizsgálendő, hogy e ténykedés — és ez által a feltétel — tiltó törvénybe, avagy általánosan a közerkölcsökbe beleütközik-e vagy sem.

Ha tehát a feltétel úgy hangzik és illetve ez tűnik ki belőle, avagy az bizonyítható pl., hogy *mesterséges bontóok* kreáltatott és az egyik fél a mesterséges bontóokot magára vállalta, a vagyoni jogi megállapodás realizálása a bontóperben tanúsítandó e magatartáshoz, mint feltételhez van kötve: akkor, mint törvényes tilalomba ütköző erkölcstelen feltétel az egész jogügyletet semmissé teszi, mert nyilvánvaló, hogy a törvénnyel, a házasság erkölcsi tartalmá-

val került ellentétbe, mellyel nem egyeztethető össze olyan magatartás, hogy valódi bontóok nélkül vétkességet is magára játsza vagyoni előnyök ellenében és ezáltal a házasság fenntartása vagy felbontása ilyen üzleti alku tárgyává tétessék. Pl. a vagyonos asszony válni kíván és megegyeznek a különélésben s aztán a 77. §. a.) pontja alapján a férj hibájából a házasság felbontásába, amelynek eredményétől függően a nő hozományáról vagy a férj által kezelt külön vagyonáról lemond.

Ha azonban valódi bontó ok tényleg fennforog, akkor a szerződésben a házasság felbontására való utalás, a házasság felbontásának feltételül való kitűzése mellett is — nézetünk szerint — a szerződés érvényes. Pl. A férj ok nélkül elhagyta a feleségét, hat hónap óta külön élnek. Szerződés: indítsa meg a nő a 77. §. a.) pontja alapján az eljárást és jogerős ítélet esetén bizonyos összegű végkielégítésben, vagy nőtartásban részesül.

Ily tartalmú szerződést nem lehet semmisnek tartani, véleményünk szerint csak azért, mert a bontásba való beleegyezés és a házasság felbontásának ténye van feltételül beállítva, sem azért, mert ezáltal a házasság felbontása megkönnyítettik, mert hiszen a H. T. sem tiltja és rendeli azt, hogy törvényes bontóok fennforgása esetén a felek nem egyezkedhetnének szabadon vagyoni viszonyaik felett, hanem ezt a bíróságra kell bízniok; sem azt nem célozza, hogy törvényes bontóok fennforgása esetében is a házasság felbontása mindenképp megnehezítettessék. Sem törvény, sem erkölcs nem tiltja azt, hogy törvényes bontóok esetén a házasság felbontása és annak törvényes lefolytatása tekintetében megegyezzenek és ennek eredményétől tegyék függővé a vagyoni megállapodás realizálását, miután ettől nagyobb erkölcsi érdekek függnék rendszerint, mint attól, hogy az egyik házafél bosszúja érvényesülhessen, vagy azáltal, hogy a házasság formai fenntartásával a másik fél erkölcsi boldogulásának útját elzárja, vagy azáltal, hogy módot ad neki a házaselet nem mindennapi dolgainak kitevetésére.

Több jogászi aggálllyal, de erősebb erkölcsi befolyásoltsággal megengedhetőnek tartunk olyan tartalmú megegyezést is, hogy a H. T. 76, vagy 80. §-a alá tartozó tényleg fennforgó valamelyik bontó okot a H. T. 77. §. a.) pontja alá rejtik és az ezalapon kimondott házasság felbontásának feltételétől függően rendezik vagyoni viszonyaikat, mert hiszen — hogy a kir. Kuria egyik határozatából szemelt kifejezéssel éljünk — a házasság felbontásába

való „ez a beleegyezés nem alapja a bontásnak“, hanem tulajdonképpen alapja a tényleg fennforgó bontóok. Különbösen is nagyobb vétés a jóerkölcsök ellen ilyen okok széles kiterjedése, mint ennek elhárítását célzó minden megegyezés. „Ne botránkoztass, hogy meg ne botránkoztassál!“

A vétkesség felcserélése azonban ily esetben is tilos kell, hogy legyen és semmiségi ok.

Fennmarad azonban ily esetben is a megtámadási jog, ha ez az erkölcsileg kényelmetlen helyzet — tegyük föl — túlságosan kihasználható. A bizonyított tényköörülményektől függ a megtámadás sikere.

Mindezek kazuisztikus színtelűek, de amikből avatott kéz dogmatikus képet is tud teremteni. A kir. Kuria által követett jogpolitikai elv kisebb térre szorulna ugyan ezáltal, de szerény és egyszerű elgondolásunk szerint — a jogbizonyosság erőben nyerene téren.

A kamaraközi értekezlet memoranduma.

Az igazságügyminiszter 15262 1931. I. M. VIII. szám alatt tudvalevően rendeletet intézett a kamarákhoz és az országos egyesülethez, amelyben az örökösödési eljárásban felszámított díjak tárgyában emelt panaszokkal kapcsolatban a díjak bizonyos meghatározott irányokban való újabb megállapítása kérdésében véleményt kér. Ezzel a kérdéssel az országos egyesület idején rendezett közgyűlése foglalkozott elsőnek, ahol is *Fekete* László dr. budapesti kir. közjegyző részletesen indokolt és gondosan előkészített előadása nyomán egyhangúlag állást foglaltak időszerűtlenség okából a díjrendelet bármely irányú módosításával szemben, részletes véleményt nyilvánítván azonban a rendeletben jelzett módosítások tekintetében is. A rendeletre a kamarák is felterjesztették indokolt véleményüket az igazságügyminiszterhez, a kérdés nagyobb fontosságára való tekintettel szükségesnek találták, azonban kamaraközi értekezlet egybehívását is.

Az értekezletet *Janits* Imre dr. a budapesti kamara elnöke hívta egybe július 3-ára s azt ugyancsak ő vezette is. Az értekezleten megjelentek az összes kamarák kiküldöttei s a már benyújtott előterjesztéseik alapján a kérdést minden részleteiben

alaposan megtárgyalták. Az értekezlet véleményének irásbafoglalásával a kamaraközi értekezlet jegyzőjét *Fekete* László dr.-t bízták meg, aki az értekezleten elhangzottak figyelembevételével s a kamarák előterjesztései összhangbahozásával az ügy minden vonatkozásait felölelő alapossággal, komoly, tárgyilagos és nagyértékű, a felvetett kérdésben az egész magyar közjegyzői kar egységes álláspontját tartalmazó elaboratumot készített, amelyet a megállapított határidőben fel is terjesztettek a miniszteriumhoz.

A memorandumot annak komoly tanulmány számba menő értékére s a tárgy közérdekű voltára való tekintettel szükségesnek találjuk az alábbiakban kivonatossan ismertetni.

A felterjesztés bevezető részében megnyugvással állapítja meg, hogy a módosítás, melynek gondolata felvetetett, nem díjleszállításra, hanem a „hagyatéki eljárás költségeinek arányosabb megosztására“ irányul s így mindenekelőtt azt tette az értekezlet beható megfontolás tárgyává, vajjon a jelenlegi szörnyűségeken nehéz gazdasági helyzetben, amikor minden további bármily csekély mértékű jövedelem-kevesbbedés a közjegyzői kar túlnyomó nagy részének anyagi létalapját rázkódtatja meg, amikor bármily csekély mértékű további jövedelemkevesbbedés esetén is már erősen veszélyeztetett „tisztos megélhetés“ immár semmiképp nem biztosítható, — az eddigi, éveken át bevált s a külföldi jogok szabályozásának is megfelelő alapon nyugvó díjszabás helyett egészen újszerű alapokra épített s éppen ezért kihatásaiban előre mindig kiszámíthatatlan díjszabás behozatala nem jelent-e veszélyt a közjegyzői kar igen nagy részének — sajnos immár — mindennapi kenyere szempontjából.

Az egyes kamarák felterjesztéséből megállapítja ezután a jelentés, hogy a nagy többséget tevő vidéki irodák jövedelmének 75—85%-a a hagyatéktárgyalási díjakból áll elő,

a hagyatéki ügyek legnagyobb része ingatlant tárgyzó hagyatékok;

a hagyatéki ügyek száma 1.) bizonyos, közvetlen a halál előtti manipulációk folytán, 2.) annak folytán, hogy a három éven túl elhaltak ügyében nem hagyatéki, hanem tényleges birtoklási eljárást szorgalmaznak, egyre csökken; (megjegyzi a jelentés itt, hogy a közjegyzői karra igen sérelmes 68.400/1928. I. M. sz. rendelet a betétekre nézve kirekesztette a közjegyzőt a tényleges birtoklási eljárásból, holott az a telekjegyzőkönnyvek tekintetében az 1892: XXIX. t.-c. 6. §-a értelmében kiküldöttül ki volt rendelhető);

az ingatlant tárgyzó hagyatékok tárgyalási díjai — a díjak az értékhez igazodván, az értékek pedig katasztrófálisan devalválódván, a múlthoz képest erős visszaesést mutatnak;

a csökkent számú hagyatéki ügyekben, a — legtöbbször nehéz munkával kiérdemelt, az értékcsökkenés folytán csekélyebb díjaknak azután 50—60 %-a az általános szegénység folytán, de az 5100/1931. M. E. sz. rendelet 61. §-ának szerencsétlen rendelkezései következtében is egyszerűen nem fizettetik s a közjegyzők — éppen az általános szegénységre tekintettel, emberi érzésből követeléseiket nem szorgalmazhatván, e künnlevőségek, ha egyáltalán, Isten tudja mikor folynak be.

Hangsúlyozza ezután a felterjesztés, hogy az egyes kamarák a véleményes jelentésükben foglaltakkal szemben, amelyet a kamaraközi értekezleten revízió alá vettek, az egész közjegyzői kar egységes álláspontját tartalmazza a felterjesztés.

Az egységes előterjesztés megtételénél az anyagok a következők szerint csoportosítva szólnak:

A.) a hagyatéki díjatalány, B.) a 60.600/1926. I. M. sz. r. 24. §-ának utolsó bekezdése alapján számítható pótdíjak, C) az írásdíjak kérdéséről s D) oly további kérdésekről, melyeket 15262/1932. I. M. VIII. sz. rendelet nem érint ugyan, de amelyekkel akár a netán mégis kiadandó új díjrendeletben, akár egy külön rendeletben foglalkozni a felterjesztés szerint helyes lenne.

A/I.

A díjatalány kérdésének a miniszteri rendeletben érintett elvek szerint való új rendezésénél

1.) egyik szempont a jogkereső közönség érdeke, a rendeletben megjelölt az az alapelv, mely szerint véve helyes és méltányos szempont, hogy a díjazásnál különbség tétessék terhelt s nem terhelt hagyatékok, illetve a hagyatékok terhelt s nem terhelt része közt;

2.) másik szempont, hogy az új díjszabás mellett is biztosítható a kir. közjegyzőnek tisztos megélhetést nyújtó jövedelme és elkerültessék a felekkel való surlódás.

ad. 1.) Kétségtelen, hogyha valaki 5000 P. értékű ingatlant örökölt, melyet 5000 P. vagy több teher terhel, nem jut akkora valeműhöz, mint az, aki 5000 P. értékű ingatlant tisztán örökölt, következésképpen méltánytalan, hogy amaz ugyanazt a tárgyalási díjat fizesse, mint ez. Az ésszerűség követelménye e nyomon haladva tovább már most az lenne, hogy amaz nem kapván tulaj-

donképp semmit, semmit sem fizet, ez azonban természetesen nem viheto keresztül itt sem (mint a kincstári vagyonátruházási illetéknél sem, mely az 1920:XXXIV. t.-c. 94. §-a szerint a terhelt ingatlan után is jár), mert a terhelt 5000 P. értékű hagyaték rendezése is ad munkát.

Amennyire kétségtelen mindez, épp úgy kétségtelen, hogy túlmenve, most a terhelt s nem terhelt rész közti különbségtételen — az a jelenlegi állapot, mely szerint a költségek a kisebb hagyatékokat aránylag súlyosan terhelik, a nagyobb hagyatékokat pedig aránylag alig érintik, teljesen antisociális. Példával illusztrálva: egy 400 P hagyaték csak tárgyalási díjban nyolcszorosan jobban van megterhelve, mint egy 40.000 P-es hagyaték.

ad. 2.) A kettős (terhelt s nem terhelt rész után számított) tarifa alkalmazása a felterjesztés szerint jövedelemcsökkenéssel járna, ami az egyes kamarai felterjesztésekben előadottakra és a fennebb is érintettek tekintetével, a kir. közjegyzők anyagi összeomlását vonná maga után, de feltéve, hogy a megítélés téves, annyit mindenesetre koncedálni kell, hogy a kettős tarifa kihatásaiban bizonytalan s előre kiszámíthatatlan, már pedig kísérletezni akkor, amikor a közjegyzők legnagyobb része, — amint kimutatott, — az egzisztenciális lét határán van, — veszedelmes.

A kettős tarifa továbbá tág teret nyit a visszaéléseknek s a felekkel való gyakori súrlódásnak, következésképpen a felszámítást s annak ellenőrzését nem hogy megkönnyítené, de nagyban megnehezítené. Ki döntse el, hogy valamely bejelentett „teher“ valóban teher-e, igazolt-e. Ha a fél egyszerű bemondása vagy írásos igazolása elég lenne, se szeri, se száma nem lesz a visszaéléseknek, koholt váltóknak, adósleveleknek, számláknak stb. Ha a közjegyző döntene, az hajlamos lehet majd arra, hogy minél kevesebb terhet fogadjon el és a terhek igazoltatása hosszas s ismételt tárgyalásokkal, utánjárásokkal járna, az ügy érdemének tárgyalását késleltetné s a feleket sok járkálásra, utazásra kényszerítené. Ha a bíróság döntene, annak tárgyalásokat kellene tartania, bizonyítást felvennie. Ha az adóhivatalok döntése lenne irányadó, akkor a felszámítással hosszú hónapokig kellene várni. Azután: absurd lenne, ha a pénzügyi hatóságok és bírói hatóságok a terheket kétféleképpen állapítanák meg. Valóságos darázsfészek lenne tehát ily kettős tarifa esetén a díjfelszámítás kérdése, mely mindenkinek, hatóságnak, félnek csak bosszúságot, kellemetlenséget, a köznek pedig végeredményben nagy kárt okozna. — Figyelembe kell itt vennünk,

hogy a terhek megbizható kimutatás esetén sem mutatják pontosan az eltérés mértékét, mert a hagyatéki értékek (földadó alá eső ingatlanok a kat. tiszta jövedelem 25-szörösében, a házadó alá eső ingatlanok a nyersbérjövdelem 8-szorosában) talán sohasem felelnek meg a valódi forgalmi értékeknek.

Mindezeknek a szempontoknak gondos mérlegelésével arra az elhatározásra volt kénytelen a kamaraközi értekezlet jutni, hogy — bár méltányolja a rendeletben érintett szempontok benső igazságosságát, ma is azt kéri, hogy a kettős tarifa megvalósításának, vagy legalább is ezidőszerinti megvalósításának terve ejtessék el, viszont a szociális szempont figyelembevételével a jelenlegi díjskálát abban az irányban, hogy az értékhatárok megfelelő újabb szabályozásával a törpe hagyatékokat meghaladó nagyobb hagyatékok aránylagosabban vegyék ki részüket a hagyatéki eljárási díjakból, a következőleg véli módosítani úgymint:

	200 P		0
200 P	2000	„	2.— %
2000 „	15.000	„ a többlet után	1.5 %
15.000 „	30.000	„ „ „	1.25 %
30.000 „	60.000	„ „ „	1.— %
60.000 „	100.000	„ „ „	0.75 %
100.000 „	stb.		

Ezenfelül s ehhez kapcsolva még azt kéri a felterjesztés, hogy az ez irányban észlelhető ingadozások elkerülése s egyöntetű eljárás biztosítása végett rendeltessék a hagyatékhoz nem tartozó, de a felek kívánságára és érdekében mégis az eljárás keretébe vont kérdésekkel felmerülő munkatöbblet díjazásának kérdése annak kimondásával, hogy ha az érdekeltek tárgyalás alá vonnak a hagyatékhoz nem tartozó egyéb tárgyakat (osztály alá bocsátás, előre kapott értékek, életbiztosítás) akkor a díjszámítás alapjául a leltári értékhez ez értékek is számíttassanak hozzá.

II.

Arra az esetre, ha a fentiek ellenére mégis a kettős tarifa alkalmazása ezidőszerinti is helyén valónak tartatik, ennek keresztülvitelére — a fennebb már érintett szociális szempontot is figyelembe véve — következő a kamaraközi értekezlet — egyelőre széles vonásokban tartott s közelebbi discussiot igénylő — elgondolása:

ebben az esetben a jelenlegi skála helyett a szociális elv még erősebb érvényesítésével az alsóbb értékeknél a fennebb I.

alatt javasolt skálánál még enyhébb skála lenne alapul veendő, példának okáért ekként: 200 P-ig 0, 200 P-től 1500 P-ig 1·5 %, 1500 P-től 25.000 P-ig 1 %, 25.000 P-től 100.000 P-ig 0·75 %, 100.000 P-től 500.000 P-ig 0·50 %, 500.000 pengőn felül 0·25 %. — természetesen az egyes százalék tételek a többlet után mindig külön számítandók,

ez a skála könnyitene a kis hagyatékokon s erősebben — de még mindig nem a kis hagyatékok teherviselése arányában terhelne a nagyobb hagyatékokat;

mármost: ez a skála, mely a dijszámítás alapja volna ugyan, így közvetlenül soha sem érvényesülne, hanem a rendeletben érintett megkülönböztetésnek megfelelően elválaszthatnák a hagyatékok terhelte és nem terhelte része, mindkét csoport értéke után az iménti skála alapján kiszámítván a díj, a terhelte résznél az erre eső és így kiszámított díj bizonyos — mondjuk: 50%-a — levonatnék, a nem terhelte résznél az erre eső és így kiszámított díj bizonyos — mondjuk 50 — %-a hozzáadnék, azután az ekként előállott két díj együttes összege adná a hagyaték tárgyalási díjat.

Ez az elgondolás a felterjesztés szerint a rendeletben érintett intenciónak megfelelne, kihatásaiban igazságosabb, méltányosabb lenne s talán nem járna a jelenlegi jövedelmek csökkentésével s nem veszélyeztetné a közjegyzők tisztességét.

Nélkülözhetetlen azonban a kettős tarifa bevezetésénél a terhek elfogadhatóságának kérdését a különben okvetetlenül felmerülő viták s súrlódások eliminálása érdekében olyképp rendezni, hogy teherként csak a szokásos temetési költségek, valamint a bekebelezett jelzálogterhek és pedig csak a hitelezőnek a fennállást igazoló nyilatkozata mellett vehetők figyelembe

B.

A 60.600/1926. I. M. sz. r. 24. §-ának utolsó bekezdésében meghatározott pótdíj egyszerű elejtésének mellőzését kéri a felterjesztés.

A pótdíjnak ugyanis kétségtelenül megvan a belső jogosultsága. Egészen más az, ha egy ingatlan 2 gyermek özvegyi joggal terhelten osztatlan közösségben vesz át, mely esetben aránylag rövid idő alatt minden különösebb nehézség nélkül elintéztetik az ügy, de amely esetben nem is számítható s nem is számíttatik pótdíj. viszont megint más, mikor órákon, sőt napokon át tárgyal a közjegyző előkapott értékek collatioja, kötelesrész kiszámítása,

hagyatéki s osztályrabocsátott értékek tényleges felosztása vázrajzzal stb. körül. Éppen e belső igazságosságnál fogva ily esetekben a felek maguk sohasem kifogásolják a pótdíj felszámítását.

Egyébként is a kamarák megállapítása szerint a legtöbb közjegyző pótdíjat csak igen kivételes esetekben indokoltan számít fel s így méltánytalan lenne, hogy a kivételesen nagy és sokszor idegölő, tényleg elvégzett munkatöbblet díjazás nélkül maradjon.

A pótdíj tehát elvileg fenntartandó ugyan, annak szabályozását azonban úgy véli a felterjesztés eszközendőnek, hogy szabatosan meghatározatván a pótdíj felszámításának esetei egyfelől a birói mérlegelés s az ebből eredő súrlódási felületek a lehető legszűkebb keretek közé szoríttassanak, másfelől a visszaélésnek joggal nevezhető alaptalan pótdíj felszámítás lehetősége kizárassék.

E végből a pótdíj felszámításának esetei taxative lennének felsorolandók a kamaraközi értekezlet elgondolása szerint a következőképpen:

25-50 % pótdíj illeti meg a közjegyzőt, ha

a.) az érdekeltek oly egyezséget kötnek, mely szerint a hagyatéki s azt kiegészítő (osztályrabocsátott, előkapott) vagyont nem közösségben veszik át, hanem egészben, vagy részben vázrajzi elkülönítéssel, vagy anélkül egymásközt tényleg felosztják,

b.) végrendelet esetén kivéve, ha az öröklés alapjául elfogadott végrendelet csak ivadék részére rendel egyéni tulajdonul, illetve tulajdonközösségben juttatást és a túlélő hitvestársat részelteti,

c.) ha az érdekeltek örökrésze előkapott értéket beszámításával állapítandó meg, vagy kötelesrész számítandó ki;

d.) ha vitás kérdések miatt több érdemleges tárgyalás volt tartandó, vagy ha egy érdemleges tárgyalás volt is, de az három óránál tovább tartott,

e.) ha a felek az egyszer már megkötött egyezségtől eltérőleg az iratok beterjesztése előtt más megállapodást kívánnak létesíteni,

f.) ha az ügyben érdekelt kedvezményezettek száma általában 10-nél többet tesz ki,

g.) ha a hagyaték terhek rendezése eszközöltetik,

h.) az örökösödési eljárással kapcsolatos tényleges birtoklási eljárás esetén.

A pótdíj felszámításának indokolásául elég ezek közül a megfelelő pontra történő hivatkozás.

C.

Ami az osztálykivonatok írásdiját illeti, mindenekelőtt a rendeletben említett azon panaszokra vonatkozólag, melyek szerint az írásdijak oly nagy összegben vannak megállapítva, mely az osztálykivonatoknak és másolatoknak a rendszerint író- és sokszorosító gépekkel való előállításának költségeivel helyes arányban nincs, megjegyzi a felterjesztés, hogy a kivonatok rendszerint írógéppel készülnek, jó sokszorosító gép oly költséges, hogy azt beszerezni nem lehet; az ily írógép élettartama, melyben állandóan 12—20 félivet gyömszölnek a henger alá — 8 példányhoz 15 lap kell, 8 a papir 7 a carbonpapir — 2—3 évnél nem hosszabb, mert ép ez igénybevétel folytán az írógép, ez idő alatt okvetetlenül tönkre megy; karbantartása, az erő kifejtés folytán beálló kopás, törés s más defektusok folytán, valamint az alkatrészek kicserélése igen költséges. A jó carbonpapir drága (laponként 14—16 fillér) s legfeljebb 6—8-szor használható, mert az erős ütés folytán kilyukad. A papir igen jó, vékony s ép ezért drága, nem javítható stb.

Már most ezek az üzemi költségek, az alkalmazott fizetése, társadalombiztosító járuléka, adói stb. s a gép romlása együtt talán több költséget emészt fel, mint a papiroson mutatkozó, de csak részben számításba vehető, mert be nem folyó írásdij, nem is szólva arról, hogy sok kivonat ingyen készül.

A kamaraközi értekezlet azon az elvi alapon megmaradva, hogy lényegében — amint eddig is volt — az írásdij, nem díj, hanem a leírással okozott költségek megtérítése (1912. VII. t. c. 29., 30. §§-ok) a sok kicsinyeskedést, (sorok, szótagok számolgatása), de az e téren itt-ott előfordult visszaélés számba menő s feltétlenül elítélendő terjengősséget megakadályozandó, végül a fennebb is érintett szociális elvnek e téren való érvényesülése szempontjából is azt javasolja hogy,

az osztálykivonatoknak eddigi — általában oldalszám után történt díjazása helyett a kisebb és közép hagyatékoknál a példányonkénti (tekintet nélkül a terjedelemre) díjazás állapíttassék meg ilyenformán:

200 P bruttó értékig :	
200 P bruttó értéktől	300 P. bruttó értékig . . . 0.50 P
300 P bruttó értéktől	1000 P bruttó értékig . . . 1.— P
1000 P bruttó értéktől	3000 P bruttó értékig . . . 2.— P
3000 P bruttó értéktől	10000 P bruttó értékig . . . 3.— P
10000 P bruttó értéktől	20000 P bruttó értékig . . . 4.— P

a nagyobb hagyatékoknál pedig oldalszám szerint díjazva 20.000 P. bruttó ért. 200.000 P. bruttó értékig oldalankint 1 P. 200.000 P bruttó ért.-től 2 P.

A mai — egyformán oldalankint 50 f. — írásdij kétségtelenül antiszociális, egyformán arány nélkül sújtván a kis és nagy hagyatékokat, viszont: adataink szerint a közjegyzők által készített kivonatok szövege (beleértve az átadó végzést is, melyet a kivonatoknak a hivatalos minta szerint tartalmaznia kell) átlagosan 4 oldalra tehető s így 1 példány írásdija 2 P, ez az átlagos eredmény a kivonatokkal járó fennebb említett nagy kiadásokra tekintettel okvetetlenül fenntartandó, ha az existenciájában már eddig is megtámadott közjegyzőket az eddiginél is súlyosabb helyzetbe juttatni nem kívánjuk, a hagyatéki ügynek túlnyomó többsége 1000—3000 P átlag közti fekvésbe esik, a példányonkénti díjazás esetén tehát a mai helyzetnek csak ebben a fekvésben megfelelő 2 P-t hozunk javaslatba, ezen alul a szociális szempontot érvényesítve sokkal kevesebbet, viszont ezen felül recompensatióként mérsekeltén többet. A 20.000 pengőn felüli ügynevezett nagy hagyatékoknál azért maradunk az oldalszám szerinti díjazás mellett, mert tapasztalat szerint ezeknél rendszerint hosszadalmas végintézkedések, sok hagyomány stb. miatt a bármily szűkre is fogott kivonatok is igen terjedelmesek s miután ezek megbírják a költségeket, ezeknél a ráfizetés igazán nem lenne indokolt, sőt az a méltányos, hogy a nagyon nagy (200.000 pengőn felüli) hagyatékoknál az oldalankinti írásdij nagyobb összegben állapíttassék, hogy — ha ily hagyaték akad — ennél behozható legyen az egész kicsiny, de gyakori (1000 P-ig) hagyatékoknál tett engedmény.

D.

Ha a díjszabást akármily csekélyebb jelentőségű részében is módosító rendelet mellett történnék a döntés, de enélkül is annak bölcs megfontolását kéri a kamaraközi értekezlet, vajjon nem lenne-e helyénvaló a következők iránt intézkedni:

I. Megfelelő formában intézkedés az irányban, hogy abban az esetben, ha valamelyik közjegyző — bár jogerős végzés alapján díjszabásellenesen vagy a díjszabás visszaélésszerű alkalmazásával (túlhosszúra nyújtott kivonatok, a rendesnél nagyobb írógépbetűk stb.) valamely összeget felvett, a kamara az ily közjegyzőt figyeltesse, meginthesse, megbírságozhassa s minden esetben az illetéktelenül felvett összeg visszafizetésére a közjegyzőt utasíthassa.

II. Midőn az Öe. 95. §-a alapján nyilvános elárverezést kérnek a felek s mikor ennek folytán adóbizonysítást kell beszerezni, árverési feltételeket megállapítani, szóval a rendesnél jóval több munkát végezni, — tekintettel arra, hogy e kérés rendszerint akkor merül fel, ha a hagyaték túlterhelt, éppen ez esetben mi rendszerint sohasem kapjuk meg díjainkat: helyénvaló lenne tehát, hogy ily esetben, valamint a hagyatéki csőd esetén a közjegyzői tárgyalási díjak az előnyös tételek közé soroztassanak.

III. Minthogy e téren is vannak egyes bíróságok s közjegyzők közt surlódások, helyénvaló lenne határozottan kimondani, kiknek részére készítendő adóvégzés, továbbá, hogy perreutasítás esetén (egyes bíróságok ugyanis megkivánják ezt) készítendő-e az osztálykivonatért járó díj felszámítása mellett kivonat, illetve végzés-tervezet.

IV. Egyes helyeken — igaz sporadikusan — a bíróságok az Öe. 52. §-a ellenére kétségbevonják a közjegyző azon jogát, hogy a „körülményekhez képest“ maga állapítja meg, hogy a helyszínen tartsa-e a tárgyalást s felülvizsgálatuk körébe vonják, vajjon helyénvaló volt-e hogy konkrét esetben a közjegyző helyszínen tárgyal.

V. A telekkönyvi másolatok díjazásának kérdése körül is merült fel újabban kontroverzia. Megállapítja a közgyűlés, hogy bár a 11000/928. I. M. sz. rendelet 32 §-a szerint a közjegyzőre van bízva, maga készíti-e el, vagy beszerzi-e a tkvi kivonatokat, úgyszólván kivétel nélkül minden közjegyző maga készíti el azt, mivel igen gyorsítja az eljárást s nagyot könnyít a tkvi hatóságokon.

A terjengősséget s az azáltal való visszaélést megakadályozandó azt javasolja a kamaraközi értekezlet, hogy a díj minden egyes betét (tjkv.) után a másolat terjedelmére tekintet nélkül 1.50 P.-ben, 300 P. értékhatárig pedig ennek felében állapíttassék meg. Azt a kivánságot, hogy a betétek ugyanazon ivre folytatólagosan jegyeztessenek ki s a díjak (írás és hitelesítési díj) együtt számíttassanak, — tekintve, hogy az ily díjazás az elkészítéssel járó munkával arányban egyáltalában nincs, a felterjesztés ellenzi. A tkvi szemlék készítése ugyanis — melyhez szakképzettséggel bíró személy alkalmaztatása szükséges — nem csupán a betétek egyszerű kijegyzéséből áll, hanem miután a halálesetfelvételi iven az ingatlanokra vonatkozólag legtöbbször felületes, sőt téves adatokat tartalmaznak, a személy-ingatlan azonosság megállapítása végett legtöbbször leve-

lezést, kutatást kell folytatni, mutatókat részletlajstromokat átnézni, ami soha meg nem térülő idővesztéssel és költséggel jár.

Az azonban természetes, hogy ha csekély értékű ingatlanhányadokból álló hagyaték esetében oly sok telekkönyvi kivonatot kell készíteni, hogy az így felszámított telekkönyvi másolati díjak összege aránytalanul magas lenne, a közjegyzőnek méltányosságot kell gyakorolnia.

VI. A végrendeletek kihirdetése körüli eljárásban egyes bíróságok vitássá teszik, hogy az egyes hatóságok részére szükséges hiteles másolatokért 1600 P-t meghaladó érték esetében kétszeres díj számítható. Már pedig a díjrendelet 11. §-ának utolsó bekezdése erre jogot ad.

A felterjesztés végén azt kéri a kamaraközi értekezlet, hogy ha a miniszter a díjszabás-módosítás mellett döntene s azt elvben elhatározná,

1.) a részletek beható megtanácskozása érdekében mindenestre tartassék az egyes kamarák kiküldötteivel ankét,

2.) átmeneti intézkedésként oly rendelkezés vétessék fel, hogy mindazon esetekben, mikor az örökhagyó az új díjrendelet életbelépte előtt halt el, még a régi díjrendelet legyen irányadó.

Távollevők gondnokának vagyonállag változtatása iránti jogköre.

Irta: *dr. Kepes János* kir. közjegyző.

Az 1877. évi XX. t. c. 28. §-ának d.) pontja rendeli, hogy azok a nagykorúak, akik legalább egy év óta távol vannak, ha tartózkodási helyük ismeretlen, vagy hazajövetelükben és vagyonuk kezelésében gátolva vannak, gondnokság alá helyeztetnek.

Kizárólag azokról a távollévőkről kívánok szólni alábbiakban, akiknek tartózkodási helyük ismeretlen és akiknek ingatlan vagyonuk van. A mindennapi életben ezek a leggyakrabban és igen gyakran előforduló, súlyos problémákat adó esetek. Akár adásvételi ügyletnél, akár hagyatéki eljárás során megköthető osztályos egyezségnél, vagyonközösség megszüntetésénél egy célszerű, sőt a távollévő érdekében kézzel foghatóan és nyilvánvalóan előnyös ily jogügylet megkötésénél az észszerű jogi lebonyolítás megakad, mert merev jogszabályokba és a mindennapi életet sokszor figyelmen kívül hagyó bírói gyakorlatba ütközünk.

Példát állítok be: Egy falusi 100□-öl területű ingatlan és az azonlevő ház összértéke 1.000 pengő. Öt testvér a tulajdonos. Egyik közülük évek óta ismeretlen helyen távol van. A ház közel áll az összeomláshoz. Jelentkezik vevő, aki 1.000 pengőt adna az egész házért. A távollevő gondnoka a fennálló jogszabályok szerint még gyámhatósági jóváhagyás mellett sem adhatja el az ingatlant, mert a gondnok jogköre erre nem terjed ki. A gyámhatóságok és bíróságok a merev jogszabályok alapján állanak. Inkább düljön romba a ház, de jogszabályt nem sértenek. Vagy tényleg romba dült ezek után a ház és a gondnokolt vagyonának értéke — a szigorú jogszabályok alkalmazása folytán — súlyosan lecsökken, vagy a vevő a négy testvérnek részét megveszi és a távollevő ötödik testvér ellen kényszerül egy tulajdonközösség megszüntetése iránti pert lefolytatni, melynek súlyos költsége a távollevőt terheli, tehát vagyonállaga csökken. Hacsak a vevő a vételtől a szükségelt perlekedés miatt vissza nem retten, s az ügylettől inkább el nem áll.

Nézzük a törvényt. Az 1877. évi XX. t. c. 33. §-ának 4. bek. azt mondja, hogy a fent idézett 28 §. d.) pontja alapján elrendelt gondnokság a gondnokoltnak cselekvési képességét nem korlátozza. A törvény 87. §-a pedig kimondja, hogy a fenti d.) pont esetében a gondnoki képviselő a vagyonkezeléssel kapcsolatos ügyekre szorítkozik.

A törvény alapján kifejlődött joggyakorlat szerint: A távollevő gondnokának képviselői joga csak a vagyonkezelésre szorítkozik és ingatlan elidegenítésére nem terjed ki. (C. P. III. 441/1922) Ha a gondnok a távollevő gondnokolt ingatlanait eladja, ez az ügylet gyámhatósági jóváhagyás ellenére is érvénytelen. (Uj. Dt. 1916/24-282 sz. továbbá C. P. V. 1173/1924) A jogügylet érvényességére, illetve hatályára nincsen befolyása annak, hogy a jogügylet megkötéséhez a gyámhatóság hozzájárult, mert az érvényesség és hatályosság kérdésének eldöntése nem a gyámhatóság, hanem a bíróság hatáskörébe tartozik, tekintet nélkül arra, hogy a gyámhatóság a gondnokrendelés tekintetében egyébként szabályosan járt-e el, vagy sem? Irányadó e tekintetben az, hogy a távollevő cselekvőképessége nincs korlátozva és hogy a gondnok jogosultsága csak a vagyon kezelésére terjed ki. Ha tehát gondnokoltjának ingatlanait eladta, ez az ügylet gyámhatósági jóváhagyás ellenére is érvénytelen. (C. 168/1920.) A nagykorú gondnokoltak vagyona állagának megváltoztatása sürgős szükség esetén is csak akkor van megengedve, ha a gondnokolt cselekvőképessége megszűnt. (C. P. III. 5709/1922.)

A Magánjogi Törvénykönyv tervezet 426. §-a szerint az ismeretlen helyen távollevő részére való gondnokrendelés esetében a gondnokrendelés nem érinti a gondnokolt cselekvőképességét. A gondnokot a hatáskörébe tartozó ügyekben a meghatalmazott jogállása illeti meg. A M. T. 421. §-a szerint a távollevő részére akkor kell gondnokot rendelni, ha az vagyoni ügyeinek ellátása végett szükséges. A képviselt a M. T. 1021. §-a szerint csak annyiban van jogosítva, illetve kötelezve, amennyiben a képviselő (gondnok) képviselői jogának határai között marad.

Most mi a képviselői jog tartalma ez esetben, mit értsünk a vagyoni ügyek ellátása alatt? Pusztán vagyonkezelést, vagy oly vagyonkezelést, mely indokolt szükség esetén és gyámhatósági jóváhagyástól feltételezetten az állagváltoztatási jogot is inhaerens módon magában foglalja? A M. T. tervezet sem ad e tekintetben világos és megnyugtató, a jogi forgalom könnyítése és az ismeretlen helyen távollevő gondnokolt érdekében való gyakori sürgős intézkedés szüksége esetére célszerű megoldási módot.

Fejtegetéseinkkel nem azt célozzuk, hogy a távollevő gondnokolt vagyona könnyelmű és gondtalan, minden fenntartás nélkül való állagváltozásnak tétessék ki. Célunk reámutatni arra, hogy igenis, lehetnek komoly, indokolt, sürgős esetek, amidőn a gondnokolt vagyonában való állagváltoztatás a távollevőnek nyilvánvaló érdeke és reá nézve anyagi előnyt jelent és hogy a mai jogszabályok mellett a legtöbb ily esetben a távollevő észszerű vagyonkezelése törvényi korlátokba ütközik. Melyik gondnok fogja a felelőséget vállalni, hogy amidőn gondnok-képviselői jogköre a Gy. T. 87. §-a szerint a vagyonkezelés, nem tehet meg még előzetes gondnokhatósági jóváhagyás mellett sem oly intézkedést, mely a gondnokolt helyes vagyonkezelése szempontjából alapvető jelentőségű.

Mindezekre tekintettel javasolom, hogy az Országos Egylet irjon fel a kormányhatósághoz egyrészt, hogy a M. T. valósággá válásáig is rendeleti uton intézkedjék az ismeretlen helyen távollevők vagyonkezelésére vonatkozóan oly értelemben, hogy sürgős szükség esetén, előzetes gondnokhatósági hozzájárulással, a gondnok, a helyes vagyonkezelés elvének szem előtt tartásával jogosult legyen a gondnokolt vagyonának állagváltoztatására is.* Különösen sürgős lenne ez azon ház, vagy házhely ingatlanokra vonatkozóan, ame-

* Tétéles törvényen alapuló jogszabályokról lévén szó, azok egyébként kívánatos módosítása rendeletben aligha eszközölhető. Szerk.

lyekben a távollévőt az ingatlanok csak egy hányada illeti meg és amelyeknél a gondnokokra eső érték 1-2.000 pengőt meg nem halad. Másrészt hívja fel az Országos Egylet a kormányhatóság figyelmét arra, hogy a rendkívüli sürgős és indokolt esetekben a távollévő vagyonában való állagváltoztatásra alkalmas szakaszt iktasson a M. T. tervezetébe s illetve a M. T. 421. §-át megfelelő módon egészítse ki.

Az ingatlan árverés szabályai.

Irta: *dr. Antalffy Zsiros Aladár* kir. közjegyző helyettes.

I. közlemény.

Az ingatlan árverés, mint végrehajtási cselekmény a végrehajtási törvényben (1881: LX.) szabályoztatik, amely természetesen az idők folyamán változásokon ment keresztül. (1908. XLI. és 1912. VII.) A legutóbbi időkben a rendeletek egész halmazát termelték ki s tette az a végrehajtási törvény szépen megépített s hosszú időn át csak csinosított épületét sokszor zavaros labirintussá.

Könnyebb tájékozódás céljából a törvények s rendeletek szó szerinti szövege dült betűvel szedettet.

E szerény írásművem csupán az ingatlan árverés fogantatásának szabályait adja, különös tekintettel a bírói kiküldött teendőire, — míg az ingatlan árverés egyéb szabályait csak annyiban, amennyiben a fogantatás szabályai megértéséhez szükséges. —

A Kuria II. sz. döntvényének indokolása tükrözi vissza legjobban az árverésre vonatkozó szabályok alkalmazását. E szerint a végrehajtási kényszereszközök határaitra vonatkozó törvényes szabályok szorosán magyarázandók és azok által a végrehajtást szenvedőt csakis azon hatályokkal szabad sujtani, amelyek alkalmazását a törvény határozmányai kétségtelenül megengedik, mert a végrehajtásnak nincs más célja, mint a végrehajtató hitelezők kielégítése, mihelyt a végrehajtást szenvedő ezeknek a követelését kielégíti, vagy rendezi, a további kényszereszközök alkalmazása felesleges.

Jó szolgálatomra volt Imling Konrád és dr. Borsodi könyve, továbbá Medrihradszky Jenő „Jogsetek“ című havi folyóirata.

Bírói kiküldött.

A bírói kiküldött jogkörét a végrehajtási törvény az egyes intézkedésekkel kapcsolatban szabályozza, míg az általános ren-

delkezéseket a 68.600/1914. I. M. rendelet foglalja magában. Ezen utasításokat az eljárás illető helyein ismertetem. Elüljáróban azonban közlöm a következő általános szabályt: *A kiküldött azon az árverésen, amelyet ő fogantatosít, sem maga, sem más nevében nem vásárolhat és vásárlásra másnak megbízást nem adhat.* (10. §.)

A kiküldött szabálytalan eljárása fegyelmet, esetleg kártérítési kötelezést vonhat maga után, enyhébb esetben pedig az előterjesztéssel és fogantatosítással felmerült költségek viselésére kötelezhető. Ha azonban a törvény kifejezett rendelkezést nem tartalmaz s e tekintetben bírói gyakorlat sem alakulhatott ki, a kiküldött szabálytalan eljárása esetén sem marasztalható a költségekben (Jogsetek I. 8. sz. 343. o. a Kuria P. IV. 4462./930. ítélete nyomán Bp. törv. Pf. 21. 16.811/931.)

A T. 154. §-a szerint *a telekkönyvi hatóság székhelyén fogantatosítandó árverésre rendszerint egy bírói tag, vagy kir. közjegyző — a helyszínén fogantatosítandó árverésre pedig rendszerint bírói végrehajtó — küldetik ki.* Törvényben biztosított joga tehát a közjegyzői karnak, hogy a járásbírói székhelyén megtartandó ingatlan árverések fogantatosításával megbizassék, sőt a közjegyző a helyszínen fogantatosítandó ingatlan árverésekkel is megbizható.*

Ugyanezen törvényszakasz első bekezdése szerint a kiküldöttnek a *szükséges iratok kiadatnak.* — Igen komoly kellemetlenségek állhatnak elő abból, hogy a kiküldött a szükséges iratokkal nem rendelkezik, ami végeredményben az árverés megsemmisítésére vezethet. Az iratok közül fontossággal bír az árverési kérvény és a csatlakozottak kérelme, — a követelések felszámíthatása végett; továbbá az eredeti betét, amely a helyszínén volna a kiküldött rendelkezésére bocsátandó. Utóbbira a bánatpénz letétele nélküli árverés, a követelésnek egyes birtokrészlet eladásával való fedezése megállapítása céljából volna szükség. Ezzel szemben az a gyakorlat általában, hogy a kiküldöttnek csak az árverési hirdetmény és a kiküldő végzés adatik ki. A budapesti központi kir. járásbírói bíróságnál még a telekkönyvi betét sem áll a kiküldött rendelkezésére.

Kikiáltó.

A 68.600/1914. I. M. rendelet 10. §-a rendelkezik a kikiáltó alkalmazásáról is és pedig a következőkben: *A kiküldött az ár-*

* Különös tekintettel a közjegyzői ügyforgalom katasztrófális lecsökkenésére, de nyilvánvaló jogszolgáltatási érdekből is felette kívánatos volna ennek a működési területnek — hasonlóan a budapesti tkvi hatóságok gyakorlatához — a vidéki közjegyzők részére való megszerzése. *Szerk.*

veréseknél kikiáltót alkalmazhat, (de nem kötelessége) *akinek a díja az eljárás költségei közé tartozik*; az a körülmény tehát, hogy van-e kikiáltó vagy sem, az eljárás szabályszerűségét nem befolyásolja, tisztán a kiküldött kikiáltási tevékenysége könnyebbítésére használhat kikiáltót. Ez a szabály majdnem szószerint megegyezik a régi bírói ügyviteli szabályok 278. §-ával.

Az árverési hirdetés.

A bírói kiküldött minden tekintetben kötve van az árverési hirdetésben foglaltakhoz s azon magát semmi esetben sem teheti túl. Ha az árverési hirdetés a szükséges adatok valamelyikét nem tartalmazza, vagy nem helyesen tartalmazza, úgy a kiküldött vagy rövid úton, vagy hivatalos jelentéssel kér kiigazítást. Eltérés a hirdetésről csak akkor lehetséges, ha az árverési hirdetés kibocsátása és az árverés megtartása között hozatott volna valamely új törvényes rendelkezés, amely a hirdetésben megállapított valamely rendelkezést hivatalból, a kiküldött által másként alkalmazandónak jelent ki. Ilyen volt a 35.000/1931. I. M. rendelet, amely a földadó alá eső ingatlanok kikiáltási árát a kataszteri tiszta jövedelem ötvenszeresét állapította meg s azt a kiküldött által azonnal alkalmazni rendelte. Nem tekinthető ilyennek a földteher rendezési eljárásról szóló 1931. VIII. t. c., mert e tekintetben a tkvi hatóság tartozik intézkedni az árverési hirdetésben.

Bár a hivatkozott törvényszakasz szerint az árverési hirdetésnek az alábbiakat *kell* tartalmaznia, mégis a „kell” nem jelenti azt, hogy azok hiányossága az árverés megsemmisítésével járna, mert ez csak a T. 179. §-ában pontosan felsorolt esetekben foghat helyt, egyéb esetekben az az érdekeltek részéről felfolyamodással, illetve előterjesztéssel támadható meg.

Az árverési hirdetésnek a következőket kell tartalmaznia (174. §.)

a.) *Az árverezendő ingatlannak a törvényszéki terület, illetve most már, miután a telekkönyvi hatóságok a járásbírók, a járásbíró, a község, ahol az ingatlan fekszik, illetve amely név a telekkönyvi betétben szerepel, — telekkönyvi szám szerinti pontos megjelölése* természetesen nemcsak betét, hanem helyrajzi szám és esetleg házszám szerint s amennyiben telekkönyvi átalakítás, betétszerkesztés volna, úgy a régi helyrajzi s esetleg telekkönyvi szám szerint is megjelölve.

b.) *A végrehajthatónak s a végrehajtást szenvedőnek meg-*

nevezését és azon tőkekövetelésnek összeg szerinti megjelölését, amelynek behajtására a kielégítési végrehajtás irányozva van.

Helyesnek tartanám, ha az összeg nemcsak tőke, hanem a járulékok tekintetében is meg volna határozva, aminek igen nagy fontossága van a követelések felszámításakor, mert iratok hiányában módot nyújt arra, hogy a végrehajtható túlzott járulék követeléssel megakadályozza a végrehajtást szenvedőt a követelés kielégítésében.

c.) *A megállapított kikiáltási ár.*

d.) *Az árverés helyét és idejét, utóbbit naptárszerinti nap és óra megjelölésével, városokban az árverés helyének pontos megjelölését utca, házszám és szobaszám szerint.*

e.) *A venni szándékozók által leteendő bánatpénz összegét a kikiáltási ár százalékában megjelölve.*

f.) *a fizetési határidőket.*

g.) *annak a megemlést, hogy az árverési hirdetés kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és az illető községelöljáróságnál tekinthetők meg.*

Külön jogszabály szerint felveendő még a 5610/1931. M. E. 23. §. 3. bek. szerint megállapított legkisebb vételári összeg, mert *az ingatlant végrehajtási árverésen eladni nem lehet, ha az elért árverési vételár a végrehajtható követelését megelőző rangsorban kielégítendő terheket teljesen nem fedezi.* (fedezeti elv.) A legkisebb vételárat csak akkor kell az árverési hirdetésben feltüntetni, ha az 1908. XLI. 26. §. avagy más törvényes rendelkezések szerint a legkisebb vételár ennél nagyobb. Nov. 26. §-a szerint ugyanis a *házbéradó alá eső ingatlan az árverési hirdetésben megállapított kikiáltási ár felénél, egyéb ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható*, amennyiben tehát a legkisebb vételár ennél a legalacsonyabb árnál kisebb, úgy a fedezeti elv szerinti legkisebb vételárnak az árverési hirdetésben való közzététele felesleges. Egyébként a fedezeti elvről részletesen lesz még szó.

Megjegyzem, hogy a legalacsonyabb ár a kiküldöttet feltétlenül köti, még ha ez az árverési hirdetésben ki sincs téve, mert *ha a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszteni köteles.*

Kiteendő továbbá, hogy *a vevő a bánatpénzt a nov. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.*

Amennyiben az árverési eljárásban a kiküldő végzés az árverési hirdetménytől eltérne, úgy feltétlenül az árverési hirdetményben megírtak az irányadók.

Az árverési hirdetmények különös nemei.

Új hirdetmény.

A régi hirdetményt visszavonja s új hirdetményt bocsát ki a telekkönyvi hatóság, ha a Nov. 24. §-a szerint a tulajdonostársak a saját ingatlanrészeik együttes elárverezését kérik.

Ha az árverési hirdetmény előterjesztéssel megtámadatik (T. 165. §.) s azt a telekkönyvi hatóság alaposnak találja, szükség esetén újabb árverési hirdetményt bocsát ki.

Együttes hirdetmény.

Csatlakozás esetén együttes árverési hirdetmény bocsátandó ki. (T. 167. §.)

Póthirdetmény.

Ha pedig az árverési hirdetmény már kibocsátott, úgy a csatlakozás elrendelésével egyidejűleg póthirdetmény bocsátandó ki. (T. 167. §.)

Újabb árverési hirdetmény.

Ha pedig póthirdetmény ki nem bocsátható már, mert a kérelem a hirdetmény kifüggesztésének utolsó 15 napjában adatott be, újabb árverési hirdetmény bocsátandó ki. Ez az árverés a korábbtól teljesen különálló árverés lesz.

Csatlakozás.

Az árverési eljárásban csatlakozott az a jelzálogos hitelező, aki a végrehajtást szenvedő ellen ugyanazon ingatlanra vezetett végrehajtási eljárást folytat le s illetve ennek során ugyanazon ingatlanra végrehajtási jelzálogjogot nyert akkor, amikor arra valamely végrehajthatónak már végrehajtási jelzálogjoga van bekebelezve. Az utóbbi az előbbihez csatlakozottnak mondatik ki, még akkor is, ha a korábbi árverést még nem is kért volna.

A csatlakozás — végrehajtási eljáráshoz való csatlakozás — hivatalból mondatik ki a végrehajtási eljárást elrendelő végzésben s ennek alapján, amennyiben bármelyik végrehajtható árverést kér, úgy a csatlakozottnak kimondott végrehajtható érdekében is hivatalból bocsátatik ki az árverési hirdetmény, hacsak valamelyik közülök a kielégítési végrehajtástól való elállását korábban szabályszerűen be nem jelentette.

A csatlakozásnak azon joghatálya van, hogy ha a korábbi

végrehajtható érdekében elrendelt árverés bármi okból meg nem tartatnék, az árverés a csatlakozott későbbi végrehajtható érdekében tartatik meg, (167. ut. bek.) természetesen csak az esetben, ha annak megtartását a csatlakozott kéri. (T. 169. §.) Vagyis a csatlakozottat teljesen ugyanaz a jogállás illeti meg mint az árverést kérőt. A csatlakozás az önkéntes árverés esetén is kimondandó, ha azt végrehajtási árverés joghatályaival bíró árverésként kérik. (Bp. törv. 21. Pf. 19653/1931.)

A végrehajtást szenvedő jogállása.

A T. 144. §-ának utolsó bekezdése szerint *az árverés elrendelését a végrehajtást szenvedő is kérheti* és pedig ugyanazon módon mint a végrehajtható.

A T. 169. §. szerint *a végrehajtást szenvedő az árverésen mint árverési vevő részt nem vehet, kivéve, ha a végrehajthatónak nem személyesen kötelezett adósa s az ingatlannak árverését csak azért tartozik eltérni, mert annak ő a telekkönyvi tulajdonosa.* — Ha a tulajdonostárs a T. 158. §-a szerint jutalékát önként árverésre bocsátja, mint árverelő az árverésen részt vehet s ilyenkor az ő tulajdonjuttalékára eső bánatpénzt sem tartozik letenni. Nem terjed ki ez a tilalom továbbá a végrehajtást szenvedőre akkor, ha ellene mint az elhalt adós örököse ellen — kifejezetten e címen vezettek végrehajtást — vagyis nem az örökös, hanem az elhalt volt a telekkönyvi tulajdonos, vagy ha az örökös ugyan már a telekkönyvi tulajdonos de a szerzés csak a hagyaték erejéig szól. Mindez az árverési hirdetményben kiteendő.

Ez a tilalom teszi érvénytelenné azt a megállapodást, hogy a végrehajtást szenvedő az árverésen a vételt más javára a saját pénzén elősegíti. (1901. Grill Vég. Elj. 240. old.)

Ha a végrehajtást szenvedő az árverelő, az árverés akkor is megsemmisítendő, ha maga az árverés meg nem támadtatott, mert ez hivatalból észlelendő semmiségi ok. (Bp. T. 1906/6325.)

Árverési feltételek.

A T. 144. §-a harmadik bekezdése szerint az árverés megkérésekor *az árverési feltételek tervezete bemutatandó*, a T. 150. §-a szerint pedig *a telekkönyvi hatóság akként állapítja meg az árverési feltételeket, hogy egyrésztől a végrehajtható kielégítése szükségtelen késedelem nélkül eszközölhető, másrésztől a végrehajtást szenvedő és a jelzálogos hitelezők érdekei sérelmet ne szenvedjenek, a vevők versenye pedig ne nehezítettessék*

A 150. §. megállapítja továbbá, mit kell a feltételeknek

tartalmazni ; mily részletben, mely időben, hova fizetessék a vételár. Utóbbi tekintetében érdekes Medzidadszky budapesti törv. tanácselnök azon felfogása, hogy elvben nincs kizárva, amely szerint a vételár-részletek valamely elsőrangú pénzügyintézetbe fizetessenek be, miután a kincstár a letétek után kamatot nem fizet. (Jogesetek I. 1. 42. o.) A feltételek tartalmazzák továbbá, hogy a birtokbavétel s telekkönyvi átírásnak melyek a feltételei.

Az árverési feltételekbe felveendő ; hogy a vevő a vételár után 6 % kamatot tartozik fizetni (1895. XXXV. 5 % a törvényes kamat) és a vétel után járó kincstári illetéket viselni köteles. Ezen kötelezettségek a vevőt akkor is terhelik, ha azokról az árverési feltételekben említés nem tétetett. (150. §. 3. bek.) Kiteendő volna, hogy a kincstári illeték mellett a városi illeték is a vevő által fizetendő.

A 24000/1929. I. M. rendelet 6—14. §-ai tartalmazzak különös rendelkezést az árverési feltételekre vonatkozólag, amelyek lényege, hogy az árverés, mely még el nem vált terményekre, egyéb alkotó részekre és az ingatlannal tartósan összekapcsolt mely tartozékokra *nem* terjed ki ; s hogy abban meg kell jelölni a napot, amelytől kezdve a bér a haszonbér és egyéb visszatérő szolgáltatás az árverési vevőt illeti.

Amennyiben az árverési feltételek ellenkező kikötést nem tartalmaznak, az árverés napján még el nem vált termények, az ingatlan tartozékai és alkotó részei az ingatlannal együtt tárgyai az árverésnek. Az ezekre igényt bejelentők kérelme alapján hozott bírói határozat árverési pótfeltételek kibocsátásának képezi alapját. (14. §.)

A T. 165. §-a szerint az árverési feltételeket is tartalmazó árverési hirdetmény ellen beadott előterjesztés alapján, a telekkönyvi hatóság, ha az előterjesztést alaposnak találja újabb hirdetményt bocsát ki. Itt még csak annyit jegyzek meg, hogy az előterjesztés a hirdetmény kézbesítésétől számított 8 nap alatt adandó be s később már csak úgy, ha az előterjesztést az összes érdekeltek közjegyzői hitelesítéssel ellátva terjesztik be.

Annak a kérdésnek eldöntése, hogy valamely tartozék az az árverést szenvedőt illeti-e meg s hogy így az ingatlannal együtt elárverezendő, a kiküldöttre nem tartozik, mert ezt a hirdetménynek kell tartalmaznia, de megemlítem itt, hogy a Kuria P. k. V. 5414/931. sz. határozata szerint az, aki a 24.000/1929. I. M. 8. §-át be nem tartotta, az igényét ugyan a sorrendi tárgyaláson érvényesítheti, de ez már nem a tartozékokra, hanem csak annak értékére terjed ki.

Közlemények.

Justitia regnorum fundamentum . . .

Az igazságügyminisztérium palotájától a térben nem messze, a kormányzati vonatkozás tekintetében még közelebb, a királyi Kuria monumentális épületének homlokzatáról komor ünnepességben, örök mementoként arany betűkben bontakozik ki néhai Ferenc Józsefnek a címben irt jelmondata „justitia regnorum fundamentum“ . . . Lényegben hasonló gondolat jut kifejezésre a magyar múlt egyik nagy költőjének, Berzsenyi Dánielnek a „Magyarokhoz“ című klasszikus ódája következő soraiban „minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görbed . . .“ Ha az igazság és tiszta erkölcs megfogyatkozása következtében megdőlt a nagy Róma is, e világbirodalom nagyságához és hatalmához viszonyítottan a jelentőségben annyival kisebb országoknak, aminő a világháború szerencsétlen befejezése után Magyarország lett, mennyivel féltőbb gonddal, mennyivel öntudatosabb körültekintéssel kell figyelniök arra, hogy az igazság, a jog és az erkölcs uralma minden vonalon és minden eszközzel biztosítsassék. A kormányzati intézkedések kisebb vagy nagyobb jelentősége ebben az irányban számításba nem jön s a legalárendeltebb jelentőségű kormányzati intézkedés, amely nem ezeknek a nemzetfenntartó nagy eszméknek szellemében fogant, egyaránt komoly jelentőségű lépés afelé a pusztulás végét jelentő sir felé, ahol „nemzet sülyed el“.

*

A magyar közjegyzői intézményt tételes törvény a jogszolgáltatás egyik fontos tényezőjeként szervezte. Az intézmény bevezetését megelőző szakértekezletek anyagának, az 1874. évi XXXV. és az 1886. évi VII. törvénycikkek miniszteri indokolásainak, bizottsági és plenáris tárgyalásainak, e törvények szövegeinek a legszorgosabb átvizsgálása, de a ratio legis et instituti semmiféle támpontot sem nyújt arra, hogy ez a speciálisan jogszolgáltatási intézmény a politikával olyan szoros kapcsolatba hozható lett volna, mint ahogy ez a múltban s főleg a közelmúltban történt. Ha tehát ez a politikai kapcsolat fennáll, amint hogy sajnos, tényleg fennáll, nem távolfekvő s nem alap nélkül való a megállapítás, hogy a közjegyzőségben a politikai tekintetek nyilván és kétségtelenül a

közéleti erkölcs és az igazság ellenére érvényesülhetnek. Pedig ha valamelyik, éppen az igazságügyi kormányzati ág volna az, amelynek az igazság és a közéleti erkölcs követelményeit a legaprólékosabb gondossággal és legpedánsabb fegyelemmel kellene szem előtt tartania.

*

A közelmúlt e tekintetben két eléggé jellegzetes esete közismert. Egy aktív főispán pályázik egy közjegyzői állásra. Egyik nap megjelenik fölmentése a főispáni állás alól, a következő napon a hivatalos lap már a közjegyzői kinevezését hozza. A másik eset az, hogy egy időközi választási elnököt rövid két héttel a választás után különböző villámgyors artista intézkedésekkel, ezek között a székhelyén működő közjegyző áthelyezésével, a választókerület székhelyén, aho! ügyvéd volt, közjegyzővé nevezik ki. Már itt kifejezetten hangsúlyozni kívánjuk, amint hogy e tekintetben a múltban is félreértés történt, — megjegyzéseink távolról sem érintik a kinevezett közjegyzők személyét, akik egyébként a közjegyzői karnak érdemes és értékes tagjai lehetnek s reflexióinkkal tisztán és kizárólag elvi álláspontunkat és véleményünket kívánjuk minden, még a legcsekélyebb személyi vonatkozás nélkül is kifejezésre juttatni.

*

Azzal a törekvésünkkel, hogy a fentirt két esettel kapcsolatosan véleményünket leszögezzük, — sajnos — a szak és a napisajtóban egyedül nem állunk. A lapok és a szaklapok, amelyek a fenti esetekkel foglalkoztak, ilyen lap pedig elég bőségben akadt, ezekről a kormányzati intézkedésekről egyként elítélően nyilatkoztak. Saját többször hangoztatott és mindenkor meg is okolt álláspontunk alátámasztására e lap közleményekből némi szemelvényeket indokoltnak találunk leközölni. Az egyik lap még a pályázat eldőlte előtt írta a következőket:

Ügy hírlík, a megüresedett . . . közjegyzőségnek neves pályázója van: maga a . . . főispán, aki talán belefáradt már exponált politikai szerepébe s nyugodalmasabb, visszavonultabb helyre vágyik. Anélkül, hogy ennek valami éle is lenne a főispán személye ellen, azt kell mondanunk: megint csak nem a társadalmi igazság elve érvényesülne, ha a pályázatból ő kerülne ki győztesként. Mert hányan vannak, akik már egy élet javarészét töltötték ezen a pályán, koros közjegyzőhelyettesek, irodáknak talán évtizedek óta vezetői, akiknek álma és vágya, munkájuknak, törekvésüknek betetőzése az önálló iroda, a közjegyzői kinevezés. És itt van rajtuk kívül a fiatalok serege is. Ma szüntelenül s minden oldalról egyformán halljuk az ifjúsági prob-

léma megoldásának rendkívüli fontosságát — de a főispán kinevezésével egyik elv sem érvényesülne, csupán a régi recept: a politikai szolgálatok jutalmazása. Akár az érdem elismeréséül, akár a távozás aranyhidjának épülne ez a kinevezés — mindenképpen szépséghibában szenvedne.

A kinevezést egy másik napilap „Express közjegyző“ címen irt vezető cikkben kommentálja az érdemi reflexiók mellett, hangsúlyozván, hogy Magyarország a legideálisabb közigazgatással méltán dicsekedhetnék, ha minden miniszteriális ügyet olyan bosszorkányos gyorsasággal intéznének el, mint ezt a közjegyzői kinevezést.

Mondjuk, hogy ezek elfogult, a politikai ellentáborból származó vélemények. Olvassuk el tehát egyik előkelő jogi szaklapunknak erről a kinevezésről írott alábbi rövid jogászi fejtegetéseit:

A közjegyző képesítéséről az 1886. évi VII. t. c. 1. §-a rendelkezik. Tudvalevőleg olykép, hogy háromévi közjegyzői vagy négyévi bírói illetve ügyvédi gyakorlatot kíván a kinevezendő pályázótól. Ha a főispáni gyakorlat is biztosítaná a közjegyző szakszerű minőségét, a törvény bizonyára nem felejtkezett volna meg arról, hogy mint a képesítésnek a többivel egyenértékű föltételét megemlítsék. Mert a nyolcvanas években törvényeink kellő körültekintéssel készültek. Amiből nyilván következik, hogy a közjegyzői állás betöltésére a priori alkalmasabb, aki kinevezését közvetlenül megelőzően közjegyzői, ügyvédi vagy bírói gyakorlatot folytatott, mint az, aki főispáni tisztséget viselt. Hasonlóképpen az 1874. évi XXXV t. c. 6. §-a rendeli, hogy a közjegyzői állomás pályázat útján töltendő be. E szabály alól kivételt tesz az 1913. évi XXV. tc. 7. §-a amely megengedi, hogy az igazságügy-miniszter a közjegyzői állást pályázat nélkül, mint közjegyzőnek áthelyezésével töltse be. Hogy közjegyzői állásra főispán is áthelyezhető lenne, arról a törvény nem rendelkezik. Habár a közelmúltban immár harmadizban történt meg, hogy nyugalomba vonuló főispánnal töltötték be a megüresedett közjegyzői állást, ebből a tényből törvényrontó gyakorlatra nem lehet következtetni. Nem kételkedünk abban, hogy a kinevezés a törvény alaki rendelkezéseinek szem előtt tartásával történt. Föltehető, hogy a nyugalomba vonulni készülő főispánnak, legalább is papiroson nem hiányzik a négy évi ügyvédi gyakorlata s hogy pályázott is a két hónap óta üresedésben levő közjegyzői állásra. Pályázott, mint aktív főispán nyilván abban a tudatban, hogy mire kinevezik, a közjegyzői törvény 3. §-ában megállapított inkompatibilitás már nem lesz kinevezésének akadály. Szóval a törvény szavain nem esett sérelem, legfeljebb a törvény szellemén. Minthogy pedig még mindig akadnak ósdi áomlovagok, akik a több ezeréves paroemiohoz ragaszkodnak: scire leges, non est verba earum tenere, sed vim ac potestatem, nem egész indokolatlan az a felháborodás, amelyet e kinevezés még a napi sajtóból is kiváltott. Kétségtelenül ugyanis súlyos sérelme a köznek, ha a törvény szakaszok körül járt tojástánc koreo-

grafiája pótozza az érdemleges minősültséget, amelyet a törvény az alaki feltételekkel biztosítani, de nem pótolni kíván. És nem kevésbé súlyos sérelme az évtizedes gyakorlattal bíró közjegyzőhelyetteseknek, vagy a szerényebb stallumot élvező közjegyzőknek és a kiváló de nyomorgó ügyvédek százainak, ha a megüresedő közjegyzői állás politikai érdek jutalmazására szolgál. De minden jogásznak leg-súlyosabb sérelme, ha a törvény alaki garanciái eszközül szolgálnak a törvénnyel biztosítani kívánt célok kijátszásának leplezésére. Bármily reménytelennek mutatkozik is tehát számunkra az a türelmi párbjáték, amelyben mi a sérelmek felpanaszolásával, a sérelmek okozói pedig a sérelmek ismétlésével vesznek részt, mint a jog eszméjének szolgálói, kötelességünk borsót hányni a politikai hatalom süket falára.

Ez az objektív kritika a kifogástalan jogi megokoltsága miatt sem volna megvádolható a pártatlanság vádjával s így ezzel a kinevezéssel előidézett hullámveréseket elszigetelt jelenségekként el-könyvelni mégsem lehet. Sőt nem vagyunk túlságosan távol az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy ebben a kérdésben az országban két vélemény van, egyik maga az egységes közvélemény, amely elítélő, a másik az igazságügyi kormányzaté, amely sajnos a fen-tiekben méltatott államfenntartó eszméssel összhangba sehogysem hoz-ható. Ez az intézkedés legalis színezetét is csak abban az esetben nyerne, ha egy novelláris javaslattal törvénybe iktatnák, hogy a főispáni kinevezések cum iure successionis stalli notariati történhetnek.

*

Hasonló s talán még inkább kirívó a politikai vonatkozása a másik esetnek, amikor a választási elnököt nevezték ki árkon-bokron keresztül, érdemes helyettesek és közjegyzők naiv álmainak könyörtelen letörésével saját ügyvédi székhelyére arány és szokatlanul rövid idő alatt közjegyzővé. Természetesnek találjuk, hogy ezt a kinevezést sem vette a napisajtó minden kommentár nélkül, vagy éppen helyeslően tudomásul. Az egyik lap például ezt a kineve-zési esetet többek között a következő megjegyzéssel kíséri. „Ezeknek az intézkedéseknek gyorsasága és fiatalos lendülete az egész országban élénk visszhangot kelt. A választás után pontosan tizenhárom nappal megérkezik a közjegyzői kinevezés, azután pedig meg éppen szárnyakat kap az adminisztráció amely egyb-ként nem szokta elkápráztatni az ügyfeleket a gyorsaság csodáival és huszonnégy óra alatt átcserélgeti a közjegyzők egész sorát, végső eredményképpen pedig az újonnan kinevezett közjegyző visszakerül saját patriájába“!

*

Ha ezeket a kinevezéseket a napi és szaksajtó ilyen elítélő kritikával kísérte talán nem vehető rossz néven, sőt indokolt, ha a közjegyzői és a helyettesi kar sem mutat túlságos lelkesedést az ilyen kormányzati intézkedésekkel szemben, amelyek egyrészt ártalmára vannak a közjegyzői állás komolyságának, valamint a helyettesek és közjegyzők igazságos érdekeinek. De ártalmasak ezek az ilyen kinevezések az igazságügyi kormányzat presztizse szempontjából is. Innen már mégis joggal vár az igazságosságot, a törvények intencióit minden tekintetben tiszteletben tartó intéz-kedéseket az egész közvélemény. S mert minden jogos várakozá-saink ellenére az ilyen esetek a törvényes keretek között meg-ismétlődtek és megismétlődhetnek, az igazságügyi kormányzat kívánatos szeplőtlen tekintélye okából is kívánjuk — ismételten ki-fejezett nyomatékkal — az ilyen esetek megismétlődésének törvényes kizárása érdekében is a kötelező közjegyzői gyakorlatot, a kötelezően respektálandó kamarai jelölési jogot és az államfői kinevezést is tartalmazó új közjegyzői rendtartást.

Váitozás az igazságügyminisztérium vezetésében. A gróf Károlyi Gyula vezetése alatt álló magyar királyi kormány szeptember 21. napján lemondását a kormányzónak bejelentvén, lemondott ekként állásáról *Zsitvay* Tibor dr. igazságügyminiszter is, aki az új kormány alakulásában nem is vesz részt. Az igazságügy-minisztérium élére tehát egy új vezető kerül, akinek személye tekintetében lapzártakor még döntés nincs. Az új igazságügyminiszter minden valószínűség szerint *Lázár* Andor dr. budapesti ügyvéd, volt hon-védelmi államtitkár lesz. A változást egyébként a jövő számban fogjuk kommentálni.

Körössy Bertalan dr. kitüntetése. A Budapesti Közlöny ez évi július hó 30. napján megjelent száma a következő legmaga-sabb kéziratot hozta: „A magyar királyi miniszterelnök előterjesz-tésére dr. Körössy Bertalan budapesti kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi kormány-főtanácsosi címet adományozom. Budapesten 1932. évi július hó 16. napján. Horthy sk., Gróf Károlyi Gyula sk.“ A legmagasabb kitüntetés nyilván a közjegyzői közélet terén szerzett érdemeket kívánt honorálni, mivel Körössy Bertalan dr. immár sok évtizedes munkásságával a magyar közjegyzői kar egyik legkiválóbb és köztiszteletnek örvendő egyéniségévé emelkedett. A pályára 1897. évben, tehát immár 35 éve lépett s működését néhai Dorgó Gábor kolozsvári kir. közjegyző, a kolozsvári kamara nagynevű elnökének

irodájában kezdte meg. Mint közjegyzőhelyettes 1903-ban nevezték ki Besztercére közjegyzővé, innen 1914. évben Pozsonyba, majd 1921-ben Budapest VIII. kerületének külső 1927-ben pedig ugyanazon kerület belső részébe helyezték át, ahol jelenleg is működik. A kolozsvári kamaránál öt évig a segédtitkári, 12 éven keresztül a titkári teendőket végezte, a pozsonyi kamarának alelnöke, később elnöke volt, jelenleg a budapesti kamarának választmányi, az országos egyesületnek központi bizottsági tagja. Az imperium változáskor mint kamarai elnök működött Pozsonyban s a kamarához tartozó közjegyzők érdekeinek védelmében vissza nem rettenve a politikai üldözésektől s szembe szállva az új hatalommal, bölcs helytállásával a kamarához tartozó közjegyzők célirányos utbaigazításával elismerten nagy érdemeket szerzett. Amióta a közjegyzői pályán működik, az intézmény és a kar érdekeinek kivételes tehetségű, nagy szorgalmu és szakadatlanul fáradhatatlan munkása. A közjegyzői kart és az intézményt érdeklő kérdések megoldásában évtizedek óta tevékeny részt vesz s szóval és tollal, nagy lelkesedéssel, széleskörű tudással, tapasztalatbőséggel s főleg pedig az intézmény rajongó szeretetével harcolt a magyar közjegyzőség erkölcsi és anyagi konszolidációjáért. Közjegyzői szakkérdésekben számos véleményt és javaslatot írt, amelyeket a kolozsvári, pozsonyi és budapesti kamarák, valamint az országos egyesület terjesztettek fel az igazságügyminiszteriumhoz. 1911. évben megtartott országos közjegyzői kongresszuson, „a perenkivüli eljárás teendőiről, a jogügyletek okirati tanúsításának a kir. közjegyzők hatáskörébe utalásáról és a perenkivüli képviselétről“, az 1922. évi kongresszuson „az örökösödési eljárás reform kérdéseiről, különösen az örökösödési bizonyítványokról“ az 1925. évi kongresszuson pedig „a kir. közjegyzők szakminősítésének és a közjegyzői állások betöltésének módosításáról“ tárgyról tartott nagyértékű előadást. 1916. évben a Magyar Jogász Egyletben a magyar polgári törvénykönyv második tervezete közvégrendeleti fejezetének volt előadója. Szakirodalmi munkái, amelyek javarészen e közlőny hasábjain jelentek meg: Vélemény és javaslat az egyes igazságügyi szervezeti eljárási szabályok módosításáról (1912.) Az 1912. évi VII. t.-c. (örökösödési eljárás novella) gyakorlati alkalmazásáról. (1913.) Észrevételek a magyar polgári törvénykönyv tervezetének közvégrendeletek tételéről szóló második szövegéhez. (1914.) A kir. közjegyzők főbb kötelességei az örök. eljárás novellájában (1927: IV. t.-c.) és annak végrehajtási rendeletében

(11,000/1928. I. M.) (1928.). Adatok és észrevételek a jegyzői magánmunkálatokhoz, valamint a vonatkozó törvények, belügyminiszteri rendeletek és vármegyei szabályrendeletekhez kapcsolatban a 809. sz. igazságügymin. törvényjavaslattal (1929.). Magyarázatok az 1930. évi XXXIV. t.-c. 21. 59. 132. és 139. §-ai gyakorlati alkalmazásához (1931.). A kir. közjegyzőség szervezeti reform kérdései. (1931.). A régen kiérdemelt magas kitüntetés, amelyre vonatkozó okiratot különben Ripka Ferenc Budapest székesfőváros főpolgármestere augusztus hó 19. napján ünnepies keretek között nyújtotta át, az egész magyar közjegyzői karban osztatlan örömet keltett s Körössy Bertalan dr.-t kartársai, ismerősei és barátai jó kívánságaikkal tömegesen keresték fel. A budapesti kamara szeptemberi társas vacsoráján a magas kitüntetésben részesült kartársunkat meleg ünneplésben részesítették. Felköszöntötte őt Janits Imre dr. kamarai elnök, Lehotzky Antal dr., Sümeghi László dr. és Antalfy Zsirus Aladár dr. ez utóbbi a helyettesi kar nevében. Az üdvözléseket Körössy Bertalan dr. meghatott szavakban köszönte meg.

Kinevezések az igazságügyminiszteriumban. A Budapesti Közlöny szeptember hó 24-iki száma a magyar igazságügyi kormányzat számos kiváló munkásának megérdemelt előléptetését, illetve kinevezését hozza, a melyek közül elsőnek kell megemlékeznünk arról, hogy dr. bölöni *Mikó* Ferencet, az elnöki osztály kiváló képzettségű és nagy tudású főnökét, aki e minőségében közjegyzői személyi ügyeket is nagy megértéssel és jóindulattal intézett, miniszteri osztályfőnökké nevezték ki. Hasonló kinevezésben részesült dr. Magasi *Magassy* Dénes h. államtitkár is. Dr. *Timkó* Zoltánt a IV. fizetési csoportba sorozott koronaügyész helyettesé, dr. Nagycsepcsényi és Muthnai *Vladár* Gábor miniszteri tanácsost a kodifikációs osztály érdemes vezetőjét pedig kuriai tanácselnökké nevezték ki, akinek eddigi beosztását kinevezése nem érinti.

Halálozások. *Kószó* István dr., volt belügyi államtitkár, aki néhány éve, mint kir. közjegyző Szegeden működött, s aki a forradalmat követő időkben a magyar politikai életben jelentős szerepet játszott, július 7. napján elhalálozott. Elhunytáról a szegedi kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A súlyos veszteség érzetével fájdalmasan tudatjuk, hogy dr. *Kószó* István kir. közjegyző, nyug. belügyi államtitkár folyó hó 7. napján meghalt. Földi maradványai f. hó 9-én d. u. 5 órakor fognak Szegeden a felsővárosi Dugonics-temető halottas házából örök nyugalomra helyeztetni. Szegeden, 1932. évi július hó 7-ik napján. Emlékét

kegyelettel megőrizzük! Szegedi kir. közjegyzői kamara.“ — *Hunyor* István dr. jászapáti kir. közjegyző július 1 napján halálozott el. Rokonszenves és értékes kartársunk elhunytáról a debreceni kamara a következő gyászjelentésben emlékezett meg: „A debreceni királyi közjegyzői kamara és a területén működő kir. közjegyzők mély fájdalommal tudatják, hogy szeretett kartársuk, dr. Hunyor István jászapáti kir. közjegyző folyó hó 1. napján meghalt. Temetése Szolnokon folyó hó 3. napján délelőtt 11 órakor lesz a református temetőben. Őszinte szívből gyászoljuk őt s emlékét kegyelettel őrizzük meg. Debrecen, 1932. évi június hó 1. Áldás emlékére!“

Lapzártakor megdöbbenéssel vesszük a hirt, hogy egyik szimpatikus kartársunk *Keresztes* Gyula dr. gyulai kir. közjegyző szeptember hó 27 napján tragikus körülmények között önkezeléssel vetett véget életének. A jobb sorsra érdemes, férfikorának delén elhunyt kartársunk tragikus elmulásáról őszinte részvétellel értesült az egész magyar közjegyzői kar, amely elborult lélekkel szemléli a kartársi egzisztenciák lelki és anyagi összeroppanását. Sajnosan kiáltó memento ez azoknak, akik még mindig — naivul vagy rosszindulattal — hisznek a közjegyzői aranybányákról szóló légből kapott legendáknak, figyelmeztető azonban azoknak is, akik ebben cselekszenek is. *Keresztes* Gyula dr. elhalálzásáról különben a szegedi kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A súlyos veszteség érzetével, mély fájdalommal tudatjuk, hogy nagybaczoni dr. *Keresztes Gyula* gyulai kir. közjegyző hűséges jó kartársunk és barátunk f. évi szeptember hó 27-én meghalt. Emlékét kegyelettel őrizzük! Szegedi kir. közjegyzői kamara.“

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Kenderessy* János dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes a Paczolay Károly dr. áthelyezésével megüresedett rétsági állásra, *Ónody* Gábor dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes a Pálffy Gyula dr. áthelyezésével megüresedett pécsváradi állásra, *Aigner* Károly dr. ügyvédet, Szeged törvényhatósági város volt főispánját a Kószó István dr. elhalálzásával megüresedett szegedi állásra, *Tárczay* Rezső dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes a Hunyor István dr. elhalálzásával megüresedett jászapáti állásra, *Kesseő* Géza dr. mezőcsáti ügyvédet a Mikó Kálmán dr. áthelyezésével megüresedett vámosmikolai állásra közjegyzőkké kinevezte.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Tárczay* Rezső dr. jászapáti kir. közjegyzőt az Orosházán újonnan rendszeresített

második kir. közjegyzői állásra, az ekként megüresedett jászapáti állásra *Tápay* Károly dr. mezőcsáti kir. közjegyzőt s viszont a megüresedett mezőcsáti állásra *Kesseő* Géza dr. vámosmikolai közjegyzőt saját kérelmükre áthelyezte.

Kitüntetés. A kormányzó *Konkoly Thege* Sándor dr. pápai kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta. *Konkoly Thege* Sándor közéleti érdemei mellett a közjegyzői pályán immár 14 éve fejt ki előbb mint nagyigmándi, utóbb s jelenleg is mint pápai közjegyző eredményes tevékenységet s így a közjegyzői kar a magas kitüntetésről osztatlan örömmel értesült.

Új közjegyzői állás rendszeresítése. Az igazságügyminiszter 30100/1932. I. M. számú rendeletével Orosháza székhellyel második kir. közjegyzői állást rendszeresített a hagyatéki ügyekre vonatkozó olyan megosztással, mely szerint februárius, április, június, augusztus, október és december havában elhaltakra vonatkozó örökösödési ügyek az eddig működő, a januárius, március, május, július, szeptember és november havában elhaltakra vonatkozó ügyek pedig az újonnan rendszeresített állásra kinevezendő közjegyző hatáskörébe fognak tartozni. Szükségtelen megjegyezünk, hogy az új állás rendszeresítését az illetékes kamara nem véleményezte, minthogy a jelenlegi gazdasági viszonyok között semmiféle állásrendszeresítés sem helyeselhető.

Balassa Lajos dr. közjegyző a reviziós dalpályázat nyertese. A Pesti Hirlap a reviziós törekvések ébrentartására és fokozása céljából reviziós dalpályázatot hirdetett. A pályázat eredményét a lap Szent István napján megjelent számában tették közzé s eszerint az ezer pengős első díjat a „Magyar Visszhang“ című költemény nyerte el. A pályadíjnyertes költemény szerzője a magyar irodalom kiváló és népszerű munkása, Falu Tamás, aki tudvalevően polgári nevén Balassa Lajos dr. és polgári foglalkozásában ócsai kir. közjegyző. E szaklap hasábjain is örömmel és büszkeséggel kell megemlékeznünk Falu Tamás újabb s jelentős irodalmi sikeréről s egyben arról is, hogy ebből az alkalomból a budapesti közjegyzői kamara szeptember havi társasvacsoráján az illusztris író kartársat Barcs Ernő dr. meleghangú felköszöntője nyomán lelkesen ünnepelték.

A szegedi kamara közgyűlése. A szegedi királyi közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését Szegeden ez évi szeptember hó 8. napján tartotta meg. A közgyűlésen, amelyet Jedlicska Béla dr.

elnök vezetett, jelen voltak: Demkó Pál dr. titkár makói, Földes Béla dr. h. titkár hódmezővásárhelyi, Bogdán Ernő dr. szegedi, Mikó Kálmán dr. szentesi, Haviár Gyula dr. szarvasi, Jakab Zoltán dr. szentesi, vitéz Kozma György dr. hódmezővásárhelyi, Mázor Elemér dr. békéscsabai, Nagy Béla dr. makói, Paczolay Károly dr. orosházai, Sirsich György dr. szegedi, Svastits Benő dr. battonyai, Tarján Béla dr. gyulai kir. közjegyzők.

Jedlicska Béla dr. elnök a megjelentek üdvözlése után a közgyűlés határozatképességét megállapította, majd bensőséges szavakkal parentálta el a kamarai év folyamán elhalt Csaba Sándor szentesi, Jeszenszky Elek dr. orosházai és Kószó István dr. szegedi kir. közjegyzőket, akiknek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvileg megörökíteni rendelte. A kamara évi jelentését terjesztette ezután elő az elnök. A jelentés bevezető részében megállapítást nyert, hogy az elmúlt évben a kamara egy rendes és 20 választmányi közgyűlést tartott. Ezt követően a kamara területén működő közjegyzők személyében történt változásokról emlékezik meg a jelentés, majd konstatálja azt a jelenlegi helyzetre szomorúan jellemző tényt, amely szerint az elmúlt év folyamán új közjegyzőjelölt bejegyzése egyáltalán nem történt, ellenben hét jelölt töröltetett.

Az évi jelentés hivatkozik ezután arra, hogy a közjegyzői kamarák, így a szegedi kamara is az elmúlt években készített terjedelmes jelentéseikben részletesen kifejtve és indokolva foglalkoztak mindazokkal a sérelmekkel, amelyek úgy a közérdeknek, mint az azt szolgáló közjegyzői intézménynek oly súlyos hátrányára vannak, hogy az utóbbit már létalapjában is veszélyeztettnek tekintik. Reá mutat a jelentés arra, hogy a magyar közjegyzői kar hazafias kötelezettsége teljesítése terén a legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi áldozatokat hozta, ennek ellenére jogos kívánságai kellő méltánylásban nem részesültek s nem egy intézkedés történt, amely úgy a kar, mint annak egyes tagjai érdekeit súlyosan sérti. Ilyennekként említi fel a jelentés a közjegyzői állásoknak ismételt s mivel sem indokolt szaporítását, a közjegyzői állások betöltésénél érvényesülő politikai tekinteteket, amelyek a kar érdemes régi tagjait a jól megérdemelt előléptetésből kizárják, amely rendszer megváltoztatását csak abban az esetben lehetne remélni, ha törvényes rendelkezés volna arra nézve, hogy közjegyzővé csak az nevezhető ki, aki megfelelő és kizárólagos közjegyzői gyakorlatot tud igazolni s akit a kamara kandidál. Az igazságügyi kormányzat mind-ezideig nem méltányolta a közjegyzői karnak az okirati kényszer-

ről szóló törvény megalkotására, az írógép használatának megengedésére, az antiszociális, a közjegyzői tekintélyt leszállító és anyagi érdekeit sértő 5100/1931. M. E. számú rendelet hatályon kívül helyezésére s az örökösödési eljárásnak a közjegyzők önálló és kizárólagos hatáskörébe való utalására vonatkozó előterjesztéseit. Reá mutat végül a jelentés arra, hogy a súlyos és bizonyos vonatkozásokban egyre fokozódó gazdasági válság következtében előálló helyzet a közjegyzői jövedelmeket és kereseti lehetőségeket oly mértékben csökkentette le, hogy a közjegyzők megélhetése is közvetlenül veszélyeztetve van. Erre való tekintettel a jelentés a hagyatéki tárgyalási díjaknak bármely formában való módosítását feltétlenül mellőzendőnek tartja.

A jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta s annak az igazságügyminiszterhez való felterjesztését rendelte el. A közgyűlés ezután a választásokat ejtette meg, melynek eredményeként újra elnöknek választották Jedlicska Béla dr. szegedi kir. közjegyzőt, választmányi rendes tagok lettek: Földes Béla dr., Sirsich György dr., Demkó Pál dr. és Haviár György dr., póttagok Nagy Béla dr. és Tarján Béla dr. s végül titkár Demkó Pál dr. kir. közjegyzők.

Az elnök részéről előterjesztett számvizsgáló bizottsági jelentést, nemkülönben az évi tagsági díjnak és a jövő évi költségvetésnek megállapítására vonatkozó előterjesztést a közgyűlés szintén elfogadta. E szerint az évi tagsági díj 50 pengő. Az elnök javaslatára a közgyűlés a szegedi egyetem diákjóléti és diákvédő irodája részére 150 pengő segélyt szavazott meg.

Dr. Jakab Zoltán indítványára a közgyűlés egyhangúlag kimondta, hogy az igazságügyminiszterhez felterjesztéssel él az iránt, hogy a 2477/1932. I. M. rendelet kiegészítése eszközöltessék akként, hogy a bíróságok a hagyatéki díjakra vonatkozó jegyzékben külön tüntessék fel azt is, hogy a részletezett díjakból a felek minő összeget fizettek ki.

A közgyűlés elhatározta ezután a kamara ügyrendjének módosítását és átdolgozását és megbízta a választmányt, hogy erre vonatkozólag a jövő évi közgyűlés elé részletes javaslatot terjesszen. A befolyó birságpénzekre vonatkozólag elhatározta végül a közgyűlés, hogy azok a gyors segélyalaphoz csatoltnak.

Törvényjavaslat a zugirászat erélyesebb üldözése tárgyában. A zugirászat mértéktelen elharapódzása s az ezzel járó, a jogkereső közönséget, valamint az ügyvédeket és közjegyzőket

egyaránt sujtó kár okozások arra bírták az igazságügyminisztert, hogy ezen kártételek megakadályozása, vagy legalább is enyhítése céljából törvényjavaslatot szerkesszen. A javaslatot a miniszter véleményezés végett a közjegyzői kamaráknak és az országos egyesületnek is megküldötte, akik is véleményüket tudomásunk szerint már javarészen el is juttatták az igazságügyminiszterhez. A javaslatnak a közjegyzőket közvetlenül érdeklő rendelkezései, az 1-3. §-ok szövege a következő:

„1. §. Telekkönyvi jognak jogügyleten alapuló megszerzésére, megváltoztatására vagy megszüntetésére vonatkozó telekkönyvi bejegyzést csak a telekkönyvi szabályoknak megfelelő alakban kiállított és a következő bekezdésnek megfelelően készített okirat alapján szabad elrendelni.

Bekebelezés elrendeléséhez — törlés kivételével — törvényhatósági joggal felruházott vagy megyei város területén fekvő ingatlannál még az is szükséges, hogy akár a bekebelezés alapjául szolgáló okiratot, akár a bekebelezést kérő beadványt a fél képviselőjére jogosult személy ellenjegyezze vagy kir. közjegyző készítse.

2. §. Részvénytársaságnak, szövetkezetnek és korlátolt felelősségű társaságnak első cégbejegyzését tárgyazó kérvényét, valamint részvénytársaságnak szövetkezetnek és korlátolt felelősségű társaságnak a cégbírósághoz intézett minden beadványát kir. közjegyző vagy bejegyzett ügyvéd ellenjegyzésével kell ellátni. Nem szükséges ez az ellenjegyzés az oly beadványhoz, amelyet a m. kir. kincstár, közttestület, közintézet, más közintézmény vagy törvény alapján illetékmentességet élvező intézet törvényes vagy perbeli képviselőjére hivatott személy készített és ellenjegyzett.

3. §. A kir. közjegyző oly esetben, amelyben a jogügylet érvényességéhez közokirat nem szükséges, a fél kérelmére magánokiratot is készíthet, de csak akkor, ha közokiratot egyik fél személyes jelenlétének vagy alakszerű meghatalmazásának hiánya miatt nem vehet fel. Egyébként az ilyen magánokiratokra is minden tekintetben a magánokiratokra vonatkozó jogszabályok irányadók.

Ha a kir. közjegyző az előbbi bekezdés rendelkezései ellenére készített magánokiratot, az egymagában nem érinti az okiratba foglalt jogügylet érvényességét, ha az okirat egyébként a törvény-szabta alaknak megfelel.”

Úgy a jogkereső közönség, mint a jogszolgáltatás közegei az ügyvédek és közjegyzők a miniszter javaslatát örömmel fogadják, bár a telekkönyvi ügyvédi, illetve közjegyzői kényszer tekinte-

tében csupán egy kompromisszumos megoldást akar életbeléptetni; a zugirászat erélyesebb üldözése érdekében azonban még nagyobb örömmel várnák a szabadalmazott zugirászok, a községi jegyzők magánmunkálati jogosítványának elvonását.

A külön jegyzőkönyvek illetékkiszabás végett való bemutatása. E közlöny 1931. évi 7. számának 264. oldalán közöltük a közigazgatási bíróság 17943/1930. P. számú határozatát, amely szerint a külön jegyzőkönyvek, mint a hagyatéki iratok kiegészítő részei, a hagyatékkal kapcsolatosan mutatandók be illeték kiszabás végett a bíróság által s nem az okiratokra előírt záros határidőben a közjegyzők által. E határozatban foglaltak ellenére egyik kartársunk terhére egy vidéki adóhivatal bírságot szabott ki a külön jegyzőkönyvnek illetékkiszabás végett való külön be nem mutatása miatt. A kirovó határozat ellen beadott felebbezést az illetékes pénzügyigazgatóság elutasította, az elutasító végzés ellen beadott panasznak a közigazgatási bíróság 4212/1931. P. számú ítéletével helyt nem adott azzal az indokolással, „mert az örökösödési eljárásról alkotott 1894; XVI. t.c.-et módosító 1927: IV. t.-c. életbeléptetése, valamint a 43194/1895. I. M. szám alatt kiadott rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában kelt 11000—1928. I. M. rendelet 45. §-a értelmében az Ö. E. 60., 67. és 70. §-aiban említett okiratba, illetőleg külön jegyzőkönyvbe foglalt jogügylet illetékkiszabás végett való bejelentése tekintetében az 1920:XXXIV. t.-c. 40. §-ának rendelkezése alkalmazandó, mely megállapítja a kir. közjegyzőnek az előtte kötött vagyónátruházási jogügyletre vonatkozó külön bejelentési kötelezettségét.” Meg kell állapítanunk mindenekelőtt, hogy a 17943/1930. számú ítélet keltkor a 11000/1928. I. M. rendelet, amelyre az újabb 4212/1931. ítélet hivatkozik, már hatályban volt. Ha egy évvel azelőtt ennek ellenére nem állapította meg a közigazgatási bíróság a külön jegyzőkönyveknek illetékkiszabás végett való külön bejelentésre vonatkozó kötelezettséget, már csak célszerűségi szempontból sem volt helyes ezt egy évvel később megtennie, annál kevésbé, mivel köztudomás szerint az illetéket az adóhivatalok rendszerint csak akkor szabják ki, amikor a hagyatéki iratok is rendelkezésre állanak. A pénzügyi jogszabályok amúgy is elég hatalmas területű dzsungeljében igazán felesleges volt a jogbizonytalanságnak egy további célszerűtlen intézkedéssel való fokozása.

A hagyatéki díjak jegyzéke. A 21477/1932. I. M. sz. rendelet az 1760/1924. I. M. számú rendelet értelmezéseként előírja,

hogy a kir. közjegyzők részére örökösödési ügyekben biróilag megállapított d jakról a kir. járásbiróságnál vezetett jegyzék megfelelő rovatába a szorosan vett készkiadások (pl. bélyeg, postabér, hirdetési díj, okiratokért egyes hatóságoknak fizetett összeg) kivételével a kir. közjegyző részére megállapított valamennyi díjat (munkadíj, díjatalány, díjpótlék, külön díj, leltározás és végrendelet kihirdetésének díja, irásdíj, hitelesítési díj stb.) egy összegben kell bevezetni.

Kihirdetett törvények.

1932. évi V. t. c. a földbirtokrendezés befejezése végett szükséges rendelkezésekről szóló 1928. XLI. t. c. 6 §-ának módosításáról.

1932. évi VI. t. c. az uzsoráról.

1932. évi VII. t. c. a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931. XXVI. t. c. kiegészítéséről és módosításáról.

1932. évi VIII. t. c. az ipartestületekről és az ipartestületek országos központjáról.

1932. évi IX. t. c. a hitelsértésről.

1932. évi X. t. c. a korlátolt felelősségű társaságok adó és illetékkötelezettségéről.

1932. évi XI. t. c. a Genfben 1931. évi július hó 18. napján kelt magyar-német Kereskedelmi Szerződés életbeléptetése tárgyában.

1932. évi XII. t. c. a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszteri állás megszüntetéséről.

1932. évi XIII. t. c. a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról.

1932. évi XIV. t. c. az 1932/33. évi költségvetésről.

1932. évi XV. t. c. az egyes külállamokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink rendezéséről szóló 1930. évi XLVI. t. c. módosításáról és kiegészítéséről.

1932. évi XVI. t. c. a m. kir. államkincstár és a Magyar Királyi Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság között az 1926. XXIII. törvénycikkben kapott felhatalmazás alapján megkötött szerződés módosítása és kiegészítése tárgyában kötendő pótszerződés becikkelyezéséről.

1932. évi XVII. t. c. a találmányi szabadalmakról, továbbá a védjegyek oltalmáról szóló törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról és kiegészítéséről.

1932. évi XVIII. t. c. a Franciaországgal 1925. évi október hó 13-án kötött és az 1926. évi X. törvénycikkbe iktatott Kereskedelmi Egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

2830/1932. M. E. sz. Az egyes üzemi balesetektől eredő igények feltételeinek szabályozása.

82010/1932. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmiadó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámítása.

2410/1932. M. E. sz. A m. kir. honvédség és katonailag szervezett más testület tagjának bíróság, vagy más hatóság elé idézése s ott egyenruhában megjelenése.

3200/1932. M. E. sz. A földbirtokrendezés során földhözjutottak részére nyújtott kedvezményekről, valamint a megváltott földek ellenértékének kifizetése.

22,912/1932. I. M. sz. Kiskunmajsa község törvénykezési átszámítása.

14,000/1932. I. M. sz. A korlátolt felelősségű társaságról és a csendes társaságról szóló 1930. V. t. c. végrehajtása tárgyában 45,000/1931. I. M. sz. alatt kibocsátott rendelet kiegészítése és módosítása.

73620/1932. P. M. sz. A m. kir. minisztériumnak a külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzéséről és szabályozásáról szóló 4500, illetve 6210/1931. M. E. sz. végrehajtása iránt kiadott 143,500/1931. számú pénzügyminiszteri rendelet kiegészítése.

3540/1932. M. E. sz. A szolgálati vagy munkabér viszonyból és a tantíemékből származó jövedelmek külön adója fizetési kötelezettségének meghosszabbítása.

3620/1932. M. E. sz. A biztosító magánvállalatok működéséhez szükséges engedély kiadásának ideiglenes felfüggesztése tárgyában 5155/1926. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet módosítása.

97461/1932. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illeték, továbbá a fényüzési és az általános forgalmiadó szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

3800/1932. M. E. sz. Egyes gazdatartozások behajtásának ideiglenes korlátozása.

3890/1932. M. E. sz. A csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás egyszerűsítése, olcsóbbbátétele és a kapcsolatos rendelkezések.

185.100/1932. B. M. sz. A m. kir. rendőrség fegyverhasználatának részletes szabályozása.

15,000/1932. I. M. sz. A közmegegyezésben eljáró ügyvédek és egyéb személyek részére bíróság előtti eljárásokban megállapított díjak egy részének ügyvédi jóléti célokra fordítása és a kapcsolatos intézkedések tárgyában 1050/1932. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet végrehajtása.

4100/1932. M. E. sz. A külfölddel való fizetési forgalomra vonatkozó jogszabályok kiegészítése és módosítása.

4140/1932. M. E. sz. A zálogelőjegyzési és végrehajtási jogcselekményekre a külfölddel való fizetési forgalomra vonatkozó jogszabályokban foglalt rendelkezések végrehajtása.

111,720/1932. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámításáról.

18.000/1932. I. M. sz. A korlátolt felelősségű társaság alakulására vonatkozó társasági szerződésnek a cégbiztossal közlése.

123.587/1932. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámításáról.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Rónay Károly dr. a magyar közjegyzői kar közmegebecsülésnek méltán örvendő nagyérdemű neszora tollából e közlöny 1928-1931. évfolyamainak több számában a fenti címen nagy értékű s a magyar közjegyzői kar általános érdeklődésével méltán kísért közlemények jelentek meg. A közleményeket a szerző most külön kötetbe összegyűjtve kiadta s örömmel regisztráljuk, hogy ezzel a kötettel a különben elég szegény magyar közjegyzői irodalom egy jelentős értékkel szaporodott. Éppen az a fentemlített körülmény, hogy a tanulmány e közlöny hasábjain már egész terjedelmében megjelent, feleslegessé teszi annak részletesebb ismertetését. Ezuttal tehát csupán annak megállapítására szoritkozunk, hogy e kiváló munka, mint a magyar közjegyzőség történetével foglalkozó tanulmány egyedül álló s annak lapjait a szakirodalom munkásai mindig élvezettel és haszonnal forgathatják. Egyben kifejezést kell adnunk annak a jóleső reménységünknek is, hogy Rónay Károly dr. további irodalmi munkásságára a magyar közjegyzői kar még hosszú ideig számíthat.

Polgári Jog. (VIII. évf. 6. 7. szám.) A két legutóbb megjelent számba önálló cikkeket irtak Weissberger Imre dr., Tunyoghy Szűcs Kálmán dr., Kohner Artur dr., Alföldy Ede dr., Balla Ignác dr., Komin János dr. és Kende Ernő dr. A joggyakorlat rovatban a kisebb közlemények egész sorozatában különböző fontosabb gyakorlati eseteket beszélnek meg. Ügyvédség, Irodalom, Külföldi joggyakorlat rovatok érdekes közleményei mellett a Közgazdaság és pénzügy, Esettár és Jogszabálygyűjtemény című külön mellékletekben is hasznos írásokat talál az olvasó.

Magyar Jogi Szemle. (XIII. évf. 7. szám.) Vezető cikket irt ebbe a számba Kauser Lipót dr. ügyvéd „Van-e öröklési jogi megállapítási per“ címen, amelyben a Kuria P. I. 6111/1927. számú ítéletében foglalt tagadó állásponttal szemben a gyakorlati élet követelményeire való tekintettel öröklési jogi kérdésekben a deklaratív ítéletek jogosságát és szükségességét vitatja. Dr. Jablonkay Géza ügyvéd Egy eifelejtett törvényjavaslat című cikkében az ingó jelzálogjogra vonatkozó törvényjavaslat öt évi pihentetésének okai iránt érdeklődik. Hozza e szám a Szemle, Irodalom, Külföldi szemelvények című állandó rovatok közleményeit mint külön mellékleteket, e számmal együtt a Magánjog,

Polgári Törvénykezési Jog, Hiteljog, Büntető Jog, Nemzetközi Jog Tára című jogesetgyűjteményeket.

Notariats Zeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja 12. évf. 9. szám.) E szám a következő tartalommal jelent meg: Unterliegen Schenkungen etc. von dr. Dominik Eisinger. Zur Haftung des Notars bei in die Legalisierungsklausel aufgenommenen Bestätigungen von dr. Hans Frind. Die Haftung des Ehegatten für Steuerschulden des anderen Ehegatten und für rückständige Socialversicherungsbeiträge von dr. Oswald. Warnung. Entscheidung des Obersten Gerichtes. Mitteilungen des Vereines. Bücher und Zeitschriftenschau.

Jogtudományi Közlöny. (67 évf. 27-35 szám.) E számok közleményeiből kiemelendőknek tartjuk Horváth Barna dr. szegedi egyetemi tanár „Ius strictum, ius aequum„ Rupert Rezső dr. budapesti ügyvéd „Mon pauvre de Séze“ című cikkeit, amely utóbbi cikk élesen állást foglal a legutóbbi kommunista statáris itélettel szemben. A korlátolt felelősségű társaság alakulásának törvényes formáit Löw Tibor dr. budapesti táblai tanácselnök két folytatólagos közleményben ismerteti. Több örökbefogadott gyermek öröklési joga című közleményben Ábrahám Mózes dr. bírálja a Kuria P. I. 4582/1932. számú ítéletét, amely azt a jogszabályt deklarálja, hogy az első örökbefogadott gyermeknek több joga van, mint a második örökbefogadottnak s hogy a második örökbefogadás az első örökbefogadott gyermekjogát nem sértheti — megállapítván, hogy ez a döntés a Hármaskönyv alapján kifejlődött örökjogi ítélkezési gyakorlatnak meg nem felel. A 28. szám közli Papp József dr.-nak a budapesti ügyvédi kamara elnökének legutóbbi felsőházi beszédjét, amelyben kedvenc vesszőparipájára ülve, újólág is sürgeti az ügyvéd-közjegyzői intézmény megvalósítását. Hogy ennek az intézménynek különösen a magyar viszonyok között való megvalósíthatatlanságára s ennek indokaira, valamint arra, hogy ennek az intézménynek behozatala az ügyvédség súlyos bajain nem segítene, — illetékes helyen számtalanszor reámutattak, ennek fontosságát nem tulajdonít. A 34. számban Mezey Sándor megemlékező az igazságügyminiszternek a zugírászat ellen benyújtott legújabb törvényjavaslatáról, intézkedést sürget azok ellen a nyugdíjas köztisztviselők ellen is, akik ügyvédi jogositvány nélkül közigazgatási hatóságok előtt felek képviselőként eljárnak. A 33. számnak szemle rovatában a közjegyzői képesítésről megjelent közleményt e számunkban egész terjedelmében közreadjuk. Az egyes számok állandó mellékleteiként megjelentek a különböző döntvénytárak is.

Notariats Zeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 74. évf. 9. szám.) E szám a következő tartalommal jelent meg: Gebührenrechtliche Behandlung von Löschungsquittungen und Löschungserklärungen von Dr. Karl Bona. Zur Nationalisierung des Grundbuchwesens von Dr. Friedrich Brassloff. Das Recht an Grabstätte und Grabdenkmal von Dr. Hans Gaschopf. Die Gebühren und Kosten des Notars im Ausgleichsverfahren und die Judikatur der Obergerichtes von Dr. Josef Stürmer. Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes Mitteilungen. Bücherschau.

Illetékügyi Közlöny. (VII. évf. 7. szám.) E szám közleményeinek sorát Kepes János dr. kartársunknak a hagyatéki különjegyzőkönyvek illetékkiszabás végett való bemutatásáról írott cikke vezeti be, amelyben bírálja a közigazgatási

biróság legújabb 4212/1931 számú ítéletét, amelyről különben e számunk közlemények rovatában külön is megemlékezünk. Egész terjedelmében közli e szám a 121381/1931 számú pénzügyminiszteri utasítást a közvetlen illetékfizetések kezelése tárgyában. A joggyakorlat rovatban közli a közigazgatási bíróság 1754 számú elvi jelentőségű határozatát, amely szerint a közjegyzőhelyettes terhére a közbenjárása mellett létrejött jogügyletek bejelentésének elmulasztása miatt illetékbírságot kiszabni csak akkor lehet, ha a közjegyzőhelyestest a kamara hivatalból rendelte ki. A szerkesztői üzenetekben különböző kérdésekben közli a szerkesztőség álláspontját. Így az özvegyi haszonélvezetnek megváltása esetében az özvegy terhére a megváltási összeg után kell az illetéket kiszabni, a megváltási összeg viszont az állagörökösnél, mint hagyatéki teher veendő figyelembe. Az öröklésről kijelölés mellett való lemondás esetére — leszármazó testvérek öröklésénél — a kijelölt testvér terhére még külön az élők között való ajándékozásra előírt illeték kiszabását is jogszerűnek tartja. Véleményünk szerint azonban ez az álláspont az 1920. 34 t. c. 81 §-ának 1 és 2 bekezdésében foglaltakkal nem egészben kongruál. A hagyatéki tárgyalási közjegyzői díjak erejéig bekebelezett jelzálogjogok után a bejegyzési illeték kiróvását helyesnek tartja a szerkesztőség arra való hivatkozással, hogy az illetékmentességre kifejezett jogszabály nincs s mert a díjak behajtásánál a birói kiküldötti jelleg már nem oly nyomatékkal domborodik ki, mint a tárgyalás foganatosításánál. Véleményünk szerint ez az álláspont sem helyeselhető, mivel a birói megbízotti jelleg a behajtási eljárásban is változatlanul fennáll s így ahogy nem lehet bejegyzési illetéket követelni a közszolgáltatások (városi átírási díj, csatornázási járulék, vízvezetési díj stb.) éppúgy nem lehet a hatósági megbízatásban eljáró közjegyzőt e minőségében megillető díjak jelzálogi bekebelezése után sem.

Judicatura.

41. A közeli rokonok között létrejött vagyon átruházást a kötelekrész kiszámítása szempontjából csak annyiban lehet vizsterhesnek tekinteni, amennyiben az, akire örökhagyó a vagyonát átruházta, kimutatja, hogy az örökhagyónak valóban szolgáltatott ellenértéket és azt volt miből szolgáltatni. (K. P. I. 4836/1929).

42. Pénz hagyomány értékét eltérő rendelkezés hiányában a végrendelet keltének időpontjában érvényben volt pénz érték alapul vétele mellett kell megállapítani. (K. P. I. 5773/1929).

43. Nincs olyan jogszabály, hogy az ügyvéd, ha meghatalmazása korlátozva nincs, perenkívüli s így különösen az örökösödési eljárásban megbízóját terhelően kötelezettséget nem vállalhat és jog lemondó nyilatkozatot nem tehet. (K. P. I. 7772/1929).

44. Az ingatlanra vonatkozó örökösödési igények elbírálásá-

nál tekintet nélkül az örökhagyó honosságára, annak az államnak a törvényei az irányadók, amelynek területén az ingatlan fekszik. (K. P. I. 7730/1929).

45. Az ági örökösödés érvényesülésének nem lényeges kelléke, hogy az előd az öröklött vagyont az utódra természetben háritsa át, hanem elegendő, hogy az elődtől az utód ingyenes szerzéssel vagyonhoz jusson, mert ez a vagyon már az elődnél is csak hiányzó ági vagyon értékét meghaladó részében volt szerzeménynek tekinthető. A különböző ágakról hárult értékeket a hagyaték elégtelensége esetén aránylagosan kell kielégíteni. (K. P. I. 7187/1927).

46. Végrendeleti tanuk csak oly személyek lehetnek, akiknek mindegyike személyes ismeretség alapján, vagy más megbízható alapon kétséget kizáró módon meggyőződött az örökhagyó személyazonosságáról. (Az elbírálás alá vont esetben örökhagyót személyesen az egyik tanu ismerte s a többi három tanu az örökhagyót a végrendeletalkalmával ismerte meg, amidőn őt, nekik az első tanu bemutatta.) (K. P. I. 4491/1929).

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. A csonka ország területén működő közjegyzők, helyettesek és jelöltek névsorát ez év december havában megjelenő számunkban ismételtelen közzé fogjuk tenni.

D. I. Helyesnek, kívánatosnak, a felek, az adó hivatal és a közjegyzők érdekében állónak tartjuk néhány hagyatéki bíróságnak azt a gyakorlatát, mely szerint, ha az örökösödési illeték bélyegjegyekben lerovatott, ezt a hagyatéki bíróság az átadó végzésben külön tanusítsa, aminek következtében a feleket, s az adóhivatalt sok felesleges munkától s utánajárástól kiméli meg. A budapesti központi járásbíróóság hagyatéki referenseinél különben a fenti értelmű gyakorlat meghonosítása érdekében eljártunk s a referensek készséggel vállalták a tanusításnak az átadó végzésbe való bevitelét.

K. L. Az 1930. XXXIV. t. c. 56. §-a alapján kiállított jegyzőkönyvek, illetve tanusítványokba teljesen felesleges és célszerűtlen olyan körülmények bevétele, amelyek az elhagyás ténye és tartamán kívül esnek. Így különösen felesleges kitérni az elhagyás okára s ezzel kapcsolatosan a tanúk által olyan tényeket igazoltatni, amelyek a házasságokra s általában a közkeresletre sértők lehetnek. Az 56. §. a tanusítvány tartalma tekintetében a legszorosabban magyarázandó s a meghatározott kereteken feleslegesen túlmenő tanusítás a közjegyzőre nézve is járhat kellemetlen következményekkel.

Sz. T. A napisajtónak a közjegyzői kérdésekkel foglalkozó közleményeit mi is állandó figyelemmel kísérjük. Ezek között a politikai vonatkozású kinevezésekkel foglalkozókat lapunk e számában külön méltatjuk. Két más vonatkozású közleményben szó van két közjegyzőről, akinek egyike „az ügy-

védek taksálása szerint *tíz-tizenkettőezer pengőt keres havonta* és mégsem lehet arra birni, hogy székhelyén telepedjen le“ (részlet az illető város polgármesterével folytatott interjúból); a másik közjegyzőt egy különélési tanúsítvány költségeire felvett tíz pengő visszafizetésére hívták fel, minthogy azonban a tudósítás szerint az illető közjegyzőnek „*évi százezer pengős* jövedelméből éppen ez a tíz pengő hiányzott, a felszólításra nem válaszolt.“ A közlemények alapját képező ügyek inkább magán vonatkozásúak lévén, ezekre e helyütt kitérni nem óhajtunk. A mai közjegyzőségeknek jövedelmezőségét illető, megtévesztésekre, közjegyzőellenes hangulatkeltésre kiválóan alkalmas, számtalanszor megcáfolt és soha be nem bizonyított fantasztikus reflexiókra ismételt és hangsúlyozottan ki kell jelentenünk, hogy az egész csonka ország területén nincsen egyetlen egy közjegyzői iroda sem, amely megközelítőleg is annyi jövedelmet mutathatna fel, mint amennyit általánosságban imputálnak minden esetben, amikor a közjegyzői jövedelmekről szó van. A valóságtól való ilyen távoli elkalandozásokkal szemben már számtalan esetben hivataiosan s egyénileg is tiltakozott a magyar közjegyzői kar, sajnos azonban ezzel a hangulatkeltő beállítással mindig találkozunk kell, valahányszor egy-egy közjegyzőről, vagy általánosságban közjegyzőkről a nyilvánosság előtt megemlékeznek. Hogy a tényleges jövedelmi viszonyokra jellemző csőd és árverés kérések, az ilyen mammut jövedelmi mesékkal mennyiben egyeztethetők össze, azt a sajtó fürge munkásai nem igen igyekeznek megmagyarázni. Az első esetben érdekelt közjegyző különben egy helyreigazító nyilatkozatot küldött az illető lapnak amelyet az — szokatlan loyaltással — egész terjedelmében közölt s ebben azt írja, hogy a jövedelmi adatba egy kis tévedés csúszott be, kedvező esetben körülbelül csak egy kis semmiség: mindössze egy nulla. Az egyre javuló gazdasági viszonyok sajnos a „kedvező eset“ feltevésére vonatkozó alapot is fokozatosan lecsökkentik. — Szó esett különben a napi sajtóban újabban az óvás költségekről is, az egyik lapban, például ezzel a hangzatos címmel „Védelmet kér az ország a fölösleges óvási és váltó-költségek ellen“. Egy másik lap egy képviselői nyilatkozatot közöl ugyancsak az óvás és váltóper költségei ellen, — iehetetlen állapotnak minősítve, hogy egy 90 pengős váltó óvás és perköltségei címén az adóst 180 pengővel terheljék meg. Mindkét közlemény az óvás költségek tekintetében igen nélkülözi a komoly tájékozottságot és a tárgyilagosság iránt való érzéket mivel a legális óvásdíj elenyésző csekély $\frac{1}{2}$ ‰, a szóban forgó váltónál például 45 f. amely összeg igazán csak hangulatkeltő és rosszindulatú beállítással alkalmas arra, hogy mint az adósok komoly terhe szerepeljen. Úgy a hangzatos című sajtóközlemény, mint a képviselői nyilatkozat ha tárgyilagosan pontos adatokat közölt volna egyfelől az óvás s másfelől a per és végrehajtási költségekről, kiderült volna, hogy az óvásdíj még a kapcsolatos díjak és kiadásokkal együtt is alig haladja meg a tőke 1 ‰-át. Ha azonban ezt őszintén megírják, akkor persze elesik a százezer pengős jövedelmű közjegyzők ellen való támadási felület. Ennek fenntartása pedig újabban a sajtóban és a közvéleményben elég divatos és fontos törekvés.

292. **Csakis budapesti közjegyzői vagy ügyvédi irodában délutáni állást**, vagy otthoni írógépmunkát keres kitűnően gépelő perfect közjegyzősegédnő, akinek budapesti közjegyzői irodában állandó délelőtti állása van. — Címe a kiadóban „*Gyors munkás*“ jelige alatt.

299. **Vérbeli fiatal közjegyzőhelyettes**, elhalt kir. közjegyző fia, 7 évi közjegyzői irodai, ebből több mint 4 évi jelölti és helyettesi gyakorlattal, lehetőleg Budapesten, vagy nagyobb vidéki városban helyettesi állást keres. Iroda önálló vezetését vállalja. Szíves megkereséseket „Abszolút munkaerő“ jeligére a kiadóhivatalba kér.

313. **Dr. Sziklay Zoltán kalocsai kir. közjegyző október elején leendő belépésre teljes gyakorlattal bírós az iroda önálló vezetésére képes helyettest keres.**

314. **Perfect közjegyző segédnő 13 évi praxissal hagyatéki, telekkönyvi ügyekben önálló közjegyzői iroda vezetésére képes, kitűnő pedáns írógépelő elsőrendű könyvelő, — azonnali belépésre is — igen szerény fizetéssel állást keres. Cím a kiadóban „Két munkaerő“ jelige alatt.**

315. **Intelligens, húsz éves gyakorlattal bírós, a közjegyzői teendők minden ágában utbaigazítás nélkül dolgozni tudós, kiválóan jó működési bizonyítványokkal minősített, abszolút megbízható irodavezető közjegyzősegéd mérsékelt fizetési igénnyel 1933. évi január elsejére vagy esetleg azonnalra is ajánlkozik. Ajánlkozásra felhívást a Közlöny kiadóhivatala továbbít.**

316. **Közjegyzőhelyettesnek ajánlkozik vidékre is nyolc éven át nagy forgalmú közjegyzői irodát vezetett ügyvéd minimális díjazás mellett. Budapesten elhelyezkedése esetén román tolmácsi vizsgát tesz. Cím a kiadóhivatalban.**

317. **Ügyvéd, vármegyei tb. t. ügyész, teljes munkaerős, nagy gyakorlattal, német és horvát nyelvtudással, állandó közjegyzőhelyettesi alkalmazást keres, vagy erre előjegyzést kér. Cím a kiadóhivatalban.**

318. **Dunántúli megyei központban élő kir. közjegyző, cserélne az osztrák határhoz, a Balatonhoz, vagy a szlovenszói határhoz közelfekvő városi „egyedüli“ közjegyzőséggel. Cím a kiadóban.**

319. **Közjegyzőhelyettesi állást keresek. Hét évi fővárosi és vidéki gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal és német nyelv-jogosítvánnyal bírok. Dr. Horváth Jenő, Szentendre. Kossuth-u. 12.**

A lappal valamint az állásbetöltéssel kapcsolatos levelek, közlemények stb. a felelős szerkesztő címére (Budapest, VII., Thököly-út 95.) küldendők

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.
Alkalmazást keresőknek 1.— P.